

Kadernota 2025-2028

Optimale balans tussen financiële voorzichtigheid en
blijven investeren

Inhoudsopgave

1.1 Ynliding.....	3
1.2 Inleiding.....	5
1.3 Uitgangspunten begroting 2025	7
2. Financiële positie	9
2.1 Ontwikkeling financiële positie.....	9
2.2 Algemene reserve	11
2.3 Hoofdlijnen akkoord	12
2.4 Financiële kaders.....	13
2.5 Oplossingsrichtingen.....	14
2.6 Vervolgproces naar begroting 2025.....	17
2.7 Financieel niet vertaalde ontwikkelingen	18
3. Programma's.....	19
3.1 Dienstverlening	19
3.2 Sociaal Domein.....	22
3.3 Fysiek Domein	32
3.4 Economie	41
3.5 Bedrijfsvoering	42
4. Bijlagen.....	51
4.1 Totaal nieuwe ontwikkelingen	51
4.2 Ontwikkeling algemene reserve	54
4.3 Investeringskredieten	56
4.4 Ruimtelijke investeringsagenda	57

1.1 Ynlieding

Hjirby biede wy jo de kadernota 2025 oan. Mei it fêststellen fan dizze kadernota jouwe jo rjochting oan de kaders dêr't it kolleezje de begrutting foar 2025 binnen tariede kin. De kadernota is de earste stap nei it presintearjen fan de begrutting foar 2025.

Finansjeel perspektyf

It ravynjier 2026 komt tichterby. Yn dizze kadernota presintearje wy noch in struktureel slutende earste jierskiif 2025. Foar de jierren 2026 en fierder sjocht it byld der minder geunstich út, krekt as by de oare gemeenten yn Nederlân. Lykas bekend stiet it finansjeel perspektyf fan 2026 ôf, it saneamde ravynjier, ûnder druk troch de ôfname fan de middels fia it gemeentefûns. Ek sjogge wy ús konfrontearre mei tanimmende kosten op it mêd fan jeugdsoarch. Mei de VNG fine wy dat it Ryk ús dêryn kompensearje moat. It akkoart op haadlinen foar in nije regearing lit spitigernôch gjin foarnimmens dêrta sjen. Yn VNG-ferbân geane wy troch mei it druk setten op de lobby foar needsaaklike oanpassingen. Op syn gaust yn 'e maitiid fan 2025 komt dêr mear sicht op.

Ynvestearjen bliuwe

De begrutting fan 2024 stiet yn it teken fan 'ynvestearjen bliuwe', wêrby't nettsjinsteande in negatyf mearjierreperspektyf ynvestearre wurdt om Smellingerlân in noch better plak wêze te litten om te wurkjen, wenjen en rekreëarjen. Foar it earst stjoere wy jo de Romtlike ynvestearingsaginda as taheakke mei. Dy ynvestearingsaginda is noch yn ûntwikkeling. By elke kadernota aktualisearje wy dy. Doel dêrfan is mear ynsjoch en oersjoch te bieden yn de ynvestearingen dy't nedich binne om de ambysjes út de Omjouwingsfyzje te realisearjen. Om ynvestearjen bliuwe te kinnen, hawwe wy it stânpunt ynnaam dat it Ryk de gemeenten finansjeel kompensearje moat foar de weromfal yn ynkkomsten út it Ryk wei. Dêrom hawwe wy der foar keazen in net slutend mearjierreperspektyf te presintearjen. Omdat de winske kompensaasje der (noch) net liket te kommen, bliuwt de finansjele posysje fan ús gemeente ûnder druk stean fan 2026 ôf.

Yn oanrin nei de begrutting 2025, mar grif yn it proses dêrnei, sille wy dat dwaan wat nedich is om ús opjeften te realisearjen, it Ryk te wizen op har ferantwurdlikens en sels finansjeel sûn te bliuwen.

Finansjele kaders

Foar it opstellen fan dizze kadernota hat it kolleezje de neikommende finansjele kaders brûkt:

- Foar it begruttingsjier 2025 realisearje wy in struktureel saldo fan minimaal € 0,5 miljoen posityf.
- It finansjele tekoart yn de lêste jierskiif is maksimaal 50% fan de weromfal yn middels fia it gemeentefûns fan 2026 ôf. De ferwachte weromfal yn middels fia it gemeentefûns bedraacht likernôch € 7 miljoen. It tekoart yn 2028 moat beheind wurde ta maksimaal € 3,5 miljoen.
- De romte dy't frij te besteegjen is yn de algemiene reserve moat posityf wêze.

Begruttingssaldo en effekt op de algemiene reserve

Yn dizze kadernota presintearje wy foar 2025 in begruttingssaldo dat struktureel slút. It saldo fan dizze kadernota foldocht foar it jier 2025 oan it stelde finansjele kader, mar foar de jierskiif 2028 is der sprake fan in tekoart dat net binnen de kaders past. Dat jildt ek foar de algemiene reserve, dy sakket troch de ûndergrins dy't wy hantearje. Boppedat stiet ús foar 2026 in noch gruttere opjeffe te wachtsjen.

Kadernota 2025-2028

Om yn jierskiif 2028 te foldwaan oan de finansjele kaders, wurde oanfoljende maatregels opnaam dy't yn de begutting 2025-2028 konkretisearre wurde.

Drachten, 25 juny 2024

Boargemaster en wethâlders fan Smellingerlân,

sekretaris

boargemaster

S. van der Berg

J. Rijpstra

1.2 Inleiding

Hierbij bieden wij u de kadernota 2025 aan. Met het vaststellen van deze kadernota geeft u richting aan de kaders waarbinnen het college de begroting voor 2025 kan voorbereiden. De kadernota is de eerste stap naar het presenteren van de begroting voor 2025.

Financieel perspectief

Het ravijnjaar 2026 komt dichterbij. In deze kadernota presenteren we nog een structureel sluitende eerste jaarschijf 2025. Voor de jaren 2026 en verder ziet het beeld er minder gunstig uit, net als bij de andere gemeenten in Nederland. Zoals bekend staat het financieel perspectief vanaf 2026, het zogenoemde ravijnjaar, onder druk door de afname van de middelen via het gemeentefonds. Ook zien we ons geconfronteerd met toenemende kosten op het gebied van jeugdzorg. Met de VNG vinden wij dat het Rijk ons daarin moet compenseren. Het hoofdlijnenakkoord voor een nieuwe regering laat helaas geen voornemens hiertoe zien. In VNG verband blijven wij druk zetten op de lobby voor noodzakelijke aanpassingen. Op zijn vroegst in het voorjaar 2025 komt daar meer zicht op.

Blijven investeren

De begroting 2024 stond in het teken van 'blijven investeren' waarbij ondanks een negatief meerjarenperspectief geïnvesteerd wordt om Smallingerland een nog betere plek te laten zijn om te werken, wonen en recreëren. Voor het eerst sturen wij u de Ruimtelijke investeringsagenda als bijlage mee. Deze investeringsagenda is nog in ontwikkeling. Bij elke kadernota actualiseren wij deze. Doel ervan is meer inzicht en overzicht te bieden in de investeringen die nodig zijn om de ambities uit de Omgevingsvisie te realiseren.

Om te kunnen blijven investeren hebben wij het standpunt ingenomen dat het Rijk de gemeenten financieel moet compenseren voor de terugval in inkomsten vanuit het Rijk. Hierom hebben wij ervoor gekozen een niet sluitend meerjarenperspectief te presenteren. Omdat de gewenste compensatie er (nog) niet lijkt te komen blijft de financiële positie van onze gemeente onder druk staan vanaf 2026.

In aanloop naar de begroting 2025, maar zeker in het proces daarna zullen wij dat doen wat nodig is om onze opgaven te realiseren, het Rijk te wijzen op haar verantwoordelijkheid en zelf financieel gezond te blijven.

Financiële kaders

Voor het opstellen van deze kadernota heeft het college de volgende financiële kaders gehanteerd:

- Voor het begrotingsjaar 2025 realiseren we een structureel saldo van minimaal € 0,5 miljoen positief.
- Het financiële tekort in de laatste jaarschijf is maximaal 50% van de terugval in middelen via het gemeentefonds vanaf 2026. De verwachte terugval in middelen via het gemeentefonds bedraagt ongeveer € 7 miljoen. Het tekort in 2028 moet beperkt worden tot maximaal € 3,5 miljoen.
- De vrije besteedbare ruimte in de algemene reserve moet positief zijn.

Begrotingssaldo en effect op de algemene reserve

In deze kadernota presenteren we voor 2025 een begrotingssaldo dat structureel sluit. Het saldo van deze kadernota voldoet voor het jaar 2025 aan het gestelde financiële kader, maar voor de jaarschijf 2028 is sprake van een tekort wat niet past binnen de kaders. Dit geldt ook voor de algemene reserve, deze zakt door de ondergrens die wij hanteren. Bovendien staat ons voor 2026 een nog grotere opgave te wachten.

Kadernota 2025-2028

Om in jaarschijf 2028 te voldoen aan de financiële kaders worden aanvullende maatregelen opgenomen die in de begroting 2025 – 2028 geconcretiseerd worden.

Drachten, 25 juni 2024

Burgemeester en wethouders van Smallingerland,

secretaris

S. van der Berg

burgemeester

J. Rijpstra

1.3 Uitgangspunten begroting 2025

In dit hoofdstuk beschrijven wij de uitgangspunten die we hanteren bij het opstellen van de begroting en passen bij een verantwoord financieel beleid.

Algemene financiële uitgangspunten

Hieronder vindt u een overzicht van de indexeringen die we hebben gebruikt bij het opstellen van deze Kadernota. Deze gegevens zijn gebaseerd op het Centraal Economisch Plan (CEP) dat is opgesteld door het CPB in februari 2024.

Omschrijving	Stijging 2025
Salarissen gemeente	4,40%
Goederen en diensten gemeenten	2,70%
Subsidies	3,70%
Leges overige lokale heffingen	3,40%
Grondbedrijf	Separaat vastgesteld

Lokale lasten

De OZB wordt verhoogd met de inflatiecorrectie van 3,40%. Voor de Afvalstoffenheffing en de Rioolrechten streven we naar tarieven welke 100% van de kosten dekken. We corrigeren de OZB voor inflatie met 3,40%. Bij het opstellen van de begroting 2025 wordt de stijging van de tarieven voor de Afvalstoffenheffing en Rioolrechten bepaald.

Subsidies aan maatschappelijke instellingen

In het financiële kader houden we rekening met een indexatie van de subsidies aan maatschappelijke instellingen voor 2025.

Verbonden partijen

Smallingerland is deelnemer aan een groot aantal samenwerkingsverbanden. Deelname aan deze samenwerkingsverbanden brengt kosten met zich mee, en de bijdrage wordt bepaald door de begroting van het betreffende orgaan. De ontwikkelingen in deze bijdragen zijn verwerkt in deze kadernota onder de noemer "niet beïnvloedbare ontwikkelingen".

Structureel begrotingsevenwicht

Om repressief toezicht (toezicht achteraf) te krijgen vanuit de provincie moet de begroting structureel en reëel sluitend zijn. Dit betekent dat we structurele lasten dekken met structurele baten en dat eventuele bezuinigingen haalbaar zijn.

- We streven ernaar dat alle jaren structureel sluitend zijn.
- Als het niet haalbaar is om het laatste jaar structureel sluitend te maken, zorgen we er in ieder geval voor dat het eerste jaar structureel sluitend is. Deze laatste optie heeft niet de voorkeur en draagt niet bij aan een structureel financieel evenwicht, maar wordt nu bij uitzondering toegepast.

De gemeenteraad heeft zich uitgesproken voor een structureel sluitende meerjarenbegroting als basis voor een duidelijk en evenwichtig (financieel) meerjarenbeeld.

Incidentele lasten

Incidentele of eenmalige uitgaven dekken we uit de algemene reserve of uit een specifiek daarvoor gevormde bestemmingsreserve.

Budget onvoorzien

In de begroting is een budget van € 100.000 opgenomen voor onvoorziene lasten. Het college kan dit budget gebruiken om snel en adequaat te reageren op onvoorziene situaties.

Algemene reserve en weerstandsvermogen

De minimale omvang van de algemene reserve is gebaseerd op het berekende benodigde weerstandsvermogen. In de begroting 2024 is dit € 13 miljoen. Dit bedrag bestaat uit een risicobuffer en algemeen weerstandsvermogen. Bij het opstellen van de begroting 2025 wordt het financiële weerstandsvermogen geactualiseerd.

Algemene uitkering

Bij het opstellen van de begroting voor de jaren 2025-2028 gaan we uit van de informatie uit de Meicirculaire 2024. De Septembercirculaire komt te laat om structureel te kunnen verwerken. Daarnaast vindt de provincie het belangrijk dat we consistent omgaan met de keuze voor een bepaalde circulaire. Daarom laten we evenals voorgaande jaren de Meicirculaire leidend zijn.

Kapitaallasten investeringen

De kapitaallasten worden geraamd in de jaarschijf waarin naar verwachting de afschrijvingen starten. Volgens de financiële verordening wordt voor het eerst afgeschreven in het jaar na de ingebruikname. De gemeenteraad stelt vooraf de investeringskredieten vast waaruit de kapitaalslasten voortkomen. Bij de begroting 2025 wordt een besluit gevraagd over de nieuwe investeringen en daarmee ook de verwerking van de kapitaalslasten in het meerjarenperspectief.

Beheerplannen voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte

De beheerplannen worden eens per raadsperiode vastgesteld en daarna geactualiseerd. In de begroting worden de lasten opgenomen volgens de vastgestelde beheerplannen. In 2022 zijn het beleid en de beheerplannen voor de kapitaalgoederen geactualiseerd. De effecten hiervan zijn al vanaf de begroting 2023 opgenomen in het meerjarenperspectief.

Provinciaal toezicht

Elk jaar stuurt de provincie een begrotingscirculaire met relevante en actuele onderwerpen waarop de (meerjaren)begroting wordt beoordeeld in het kader van het provinciale financiële toezicht. Bij het opstellen van de begroting houden we rekening met deze circulaire. Voor 2024 is sprake van repressief toezicht van de provincie (toezicht achteraf).

2. Financiële positie

2.1 Ontwikkeling financiële positie

In dit hoofdstuk schetsen we de ontwikkeling van onze structurele en eenmalige financiële ruimte. De structurele financiële positie vertaalt zich in een (meerjaren-)begroting, de eenmalige financiële positie wordt bepaald door de vrij besteedbare ruimte in de algemene reserve.

Nadat de structurele ruimte en de ruimte in de algemene reserve zijn toegelicht vergelijken we deze met de kaders die we hanteren voor een gebalanceerd financieel meerjarenperspectief. Vervolgens kijken we vooruit naar de stappen die we zetten tot de Begroting 2025-2028.

Structurele ruimte

De onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties in het meerjarenperspectief ten opzichte van de Begroting 2024-2027.

<i>Bedragen *€1.000</i>				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Structurele ruimte begroting 2024	8.167	-2.174	-2.736	-2.736
a. Aanvullende Raadsbesluit 2024	-395	-390	-385	-380
b. Bestuursrapportage 1 2024	-4.987	-4.949	-4.837	-4.860
c. Gemeentefonds	7.308	10.144	10.111	11.580
d. Niet beïnvloedbare ontwikkelingen	-7.539	-7.588	-7.580	-7.483
e. Overige ontwikkelingen	-1.620	280	280	280
Totaal ontwikkelingen	-7.233	-2.503	-2.411	-1.014
Structureel saldo	934	-4.677	-5.147	-3.750
Nieuw beleid en overige ontwikkelingen	-1.505	-1.968	-2.312	-3.773
Saldo kadernota 2025-2028	-571	-6.645	-7.459	-7.523

In de begroting 2024-2027 was er in 2025 een overschot van € 8,2 miljoen. In 2027 was er echter een tekort van € 2,7 miljoen. Een sterke daling van de middelen in het gemeentefonds vanaf 2026, ook wel het "ravijnjaar" genoemd, is hier de oorzaak van.

De financiële positie (zonder nieuw beleid) is verslechterd ten opzichte van de begroting 2024-2027. Dit komt vooral door de structurele mutaties uit de bestuursrapportage en de niet beïnvloedbare ontwikkelingen. Hoewel hier ook extra baten vanuit het gemeentefonds tegenover staan, compenseren deze niet volledig.

In de berekening van de structurele ruimte is ook nieuw beleid opgenomen. Dit beleid is gericht op het uitvoeren van het coalitieakkoord en de vastgestelde visies voor het sociale domein, de omgeving en de organisatie. Omdat er beperkte financiële middelen zijn is door het college stevig geprioriteerd en betreft het aanvragen die zeer urgent zijn.

Het geprioriteerde nieuwe beleid met een structureel karakter loopt op van € 1,5 miljoen in 2025 tot € 3,8 miljoen in het laatste jaar. Dit zorgt ervoor dat het saldo in 2025 € 0,6 miljoen negatief is en dat het tekort in het laatste jaar oploopt tot € 7,5 miljoen negatief.

Met deze structurele positie voldoen we niet aan de eisen die gesteld zijn in de gemeentewet. De begroting voor 2025 moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Als dat niet het geval is, moet er uiterlijk in het laatste jaar evenwicht zijn. Daarom is het noodzakelijk om een financieel kader vast te stellen dat wel aan deze eisen voldoet. Hier gaan we later in dit hoofdstuk verder op in.

A. Aanvullend besluit van de Raad.

De raad heeft besloten om € 7 miljoen te investeren in extra duurzaamheid voor het nieuwe zwembad de Welle. Voor de kapitaallasten van deze investering zijn extra middelen nodig.

B. Bestuursrapportage I 2024.

De structurele mutaties uit de bestuursrapportage I 2024 gaan mee in de begroting voor 2025. De rapportage laat een negatief structureel effect zien van ongeveer € 4,9 miljoen. Het belangrijkste onderdeel hiervan is de verhoging van de budgetten voor jeugdhulp met € 5,5 miljoen. De mutaties vanuit de september- en decembercirculaire 2023, die een positief effect hebben van € 0,8 miljoen in 2028, zijn ook verwerkt in de 1e bestuursrapportage, maar in deze kadernota meegenomen in de mutatie van het gemeentefonds onder c.

C. Gemeentefonds.

Een belangrijk onderdeel van de toename in het gemeentefonds is de ontwikkeling van het accres. Het accres is de jaarlijkse groei van het fonds en kent een volume- en prijsdeel. Dit loopt op tot € 6,0 miljoen positief in 2028. Op hoofdlijnen zijn de belangrijkste factoren: (i) Het begrotingsjaar 2025 wordt nu opgenomen tegen lopende prijzen, (ii) er wordt een nieuw jaar(2028) toegevoegd en (iii) de nieuwe financieringssystematiek, gekoppeld aan de groei van het bruto binnenlands product, is vervroegd naar 2024 in plaats van 2027.

Er is besloten de verdere oploop van de opschalingskorting definitief stop te zetten. Dit heeft een positief effect van € 2,3 miljoen voor onze gemeente vanaf 2026. Daarnaast is al een aantal jaren sprake van een onderbesteding van het plafond voor het BTW compensatiefonds. We mogen een raming hiervoor opnemen in onze begroting van het gemeentefonds, dit levert een positief effect op van € 1 miljoen.

Andere wijzigingen in het gemeentefonds, zoals mutaties in de uitkeringsbasis, taakmutaties en integratieuitkering participatie, leveren een voordeel op dat oploopt tot € 2,2 miljoen in 2028.

In de meicirculaire 2024 is de extra korting van € 500 miljoen op jeugdzorg vanuit het rijk voor het jaar 2025 eenmalig teruggedraaid, omdat de verwachte besparingen nog niet zijn gerealiseerd. Dit levert begrotingstechnisch geen voordeel op omdat in de begroting tegenover deze lagere baten ook lagere lasten opgenomen zijn (dit volgens de richtlijnen uit de begrotingscirculaire van de toezichthouder). Zie ook onderdeel E. overige ontwikkelingen.

D. Niet beïnvloedbare ontwikkelingen.

De jaarlijkse indexering van de budgetten voor salarissen, materiële lasten en subsidies is de belangrijkste factor met een totaal effect van € 4,4 miljoen in 2025 dalend tot € 4,2 miljoen in 2028. Ook stijgt onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Fryslân met € 0,9 miljoen. Dit zijn wijzigingen die invloed hebben op alle of meerdere programma's.

Daarnaast zijn er nog andere niet beïnvloedbare ontwikkelingen binnen verschillende programma's met een totaal effect van € 2,2 miljoen in 2025, oplopend tot € 2,5 miljoen in 2028. De belangrijkste hiervan is een aanvullende indexering voor jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning (Wmo) van € 1,2 miljoen binnen het programma Sociaal Domein. Een gedetailleerde toelichting op deze ontwikkelingen is terug te vinden bij de betreffende programma's verderop in deze kadernota.

E. Overige ontwikkelingen.

Zoals toegelicht bij punt C, wordt de lagere raming voor jeugdzorg in 2025 teruggedraaid. Dit betreft een bedrag van € 1,9 miljoen. Daarnaast leidt de vermindering van leegstand bij bedrijven en uitbreiding van het areaal, zoals het nieuwe zwembad, tot extra inkomsten vanuit de OZB van € 0,28 miljoen vanaf 2025.

Een volledige toelichting op het nieuw beleid is terug te vinden bij de programma's verderop in deze kadernota.

2.2 Algemene reserve

Naast de jaarlijkse terugkerende lasten zijn er kosten die incidenteel voorkomen. Deze kosten dekken we uit eenmalige middelen zoals de algemene reserve en de bestemmingsreserves. De algemene reserve is de spaarpot voor incidentele uitgaven. Overschotten en meevallers worden hier aan toegevoegd.

Een deel van de algemene reserve houden we (verplicht) achter de hand voor onvoorziene uitgaven (de weerstandscapaciteit). Dit bedrag is momenteel € 13 miljoen. Het meerdere is vrij besteedbaar voor bestuurlijke ambities die eenmalig gedekt kunnen worden. Een volledig overzicht van de algemene reserve is opgenomen in de bijlagen bij deze kadernota.

De onderstaande tabel geeft meerjarig inzicht in de vrij besteedbare ruimte van de algemene reserve, inclusief het nieuw beleid voor deze kadernota:

Bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Stand per 01-01	21.700	15.448	5.765	-2.644
Onttrekkingen al besloten	-3.377	-2.102	-450	
Kadernota 2025-2028	-2.304	-936	-501	
Begrotingssaldo	-571	-6.645	-7.459	-7.523
Totaal vrij besteedbaar	15.448	5.765	-2.644	-10.167

In de komende jaren ontstaat er ook een tekort in de vrij besteedbare ruimte van de algemene reserve. De belangrijkste reden hiervoor is de verwachte daling van onze financiële ruimte, wat resulteert in negatieve begrotingssaldo's van 2026 tot en met 2028. Om deze tekorten op te vangen, moeten we geld uit de algemene reserve halen. Dit leidt tot een beeld dat niet voldoet aan onze financiële kaders. Verderop in deze kadernota komen we terug op maatregelen.

2.3 Hoofdpijnen akkoord

Voor de Begroting 2026-2029 staan we voor een grotere opgave om de begroting reëel en structureel in evenwicht te krijgen. Het is belangrijk om te kijken naar wat er in het hoofdpijnenakkoord voor de gemeentefinanciën staat.

De VNG heeft het hoofdpijnenakkoord geanalyseerd en de belangrijkste plannen voor gemeentefinanciën op een rijtje gezet. Hieronder een overzicht, cursief aangevuld met de eventuele impact voor onze gemeente.

- Er wordt voortgebouwd op het bestaande budgettaire kader uit de Voorjaarsnota. Naast het schrappen van de verdere oploop van de opschalingskorting worden de gemeenten verder niet gecompenseerd voor de verminderde baten vanaf 2026.
Ons meerjarenbeeld sluit aan op de meest actuele inzichten.
- Vanaf 2026 worden alle specifieke uitkeringen afgeschaft en worden de middelen met een efficiencykorting van 10% toegevoegd aan het gemeentefonds..
We verwachten dit budgetneutraal te kunnen verwerken.
- Er worden 2 nieuwe belastingen geïntroduceerd waarvan de baten ten goede komen aan woningbouw en infra in betreffende gemeente.
We volgen de ontwikkelingen op dit gebied.
- De maximale hoogte van de OZB wordt beperkt. Dit betekent dat we minder mogelijkheden hebben om extra baten te genereren.
We volgen de ontwikkelingen op dit gebied.
- De extra bezuiniging van € 511 miljoen op jeugdzorg wordt geschrapt. *Dit levert begrotingstechnisch geen voordeel op omdat in de begroting tegenover deze lagere baten ook lagere lasten opgenomen zijn. Dit is in lijn met de richtlijnen van de toezichthouder.*
- Er komen extra middelen voor woningbouw en infrastructuur.
- Er wordt minder geïnvesteerd in duurzaamheid en klimaat.
- Er gaat minder geld naar openbaar bestuur, krimp van aantal ambtenaren.

Ook voor de laatste bovengenoemde drie punten geldt dat we de ontwikkelingen volgen. De conclusie is dat het hoofdpijnenakkoord geen aanknopingspunten biedt voor de financiële uitdagingen waar we voor staan. We blijven dit monitoren in aanloop ook naar de kadernota voor volgend jaar waar het college voorstellen zal doen om te komen tot een sluitend financieel perspectief, zoals vereist in de Gemeentewet.

In lijn met het VNG advies brengen we voor de Begroting 2025-2028 in beeld wat het effect zou kunnen zijn als het Rijk de korting van € 3 miljard vanaf 2026 niet terugdraait of verzacht. We focussen daarbij op de taken in medebewind en brengen de vijf meest significante ombuigingsmaatregelen en hun consequenties in beeld.

2.4 Financiële kaders

We stellen de volgende drie financiële kaders voor om te voldoen aan de wettelijke vereisten voor een structureel en reëel evenwichtige Begroting 2025-2028. Deze kaders helpen ons om zowel financieel voorzichtig te zijn als te kunnen blijven investeren.

1. In komende begrotingsjaar een structureel saldo van minimaal € 0,5 miljoen positief.

Het is belangrijk om een buffer te hebben in de begroting van 2025 voor onverwachte ontwikkelingen waar we nu nog geen rekening mee kunnen houden. Dit geldt zowel voor de begroting in het najaar als voor de bestuursrapportages volgend jaar. Als we geen buffer hebben, moeten we direct putten uit onze algemene reserve bij tegenvallers. Met een begrotingsoverschot in 2025 voldoen we ook aan de wettelijke eis dat de begroting van het komende jaar structureel en reëel in evenwicht moet zijn.

2. Het financiële tekort in de laatste jaarschijf mag maximaal 50% zijn van de daling van de middelen via het gemeentefonds vanaf 2026.

Dit is in lijn met de aanpak die vorig jaar is gehanteerd bij het opstellen van de kadernota en begroting. De terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 is voor onze gemeente berekend op ongeveer € 10 miljoen. Met het schrappen van de verdere oploop van de opschalingskorting is de daling nu beperkt tot ongeveer € 7 miljoen. Daarom stellen we voor om een tekort van maximaal € 3,5 miljoen aan te houden voor 2028. Dit brengt wel risico's met zich mee, omdat het nog onzeker is of we vanuit het Rijk op enige manier gecompenseerd zullen worden. Dit kan bijvoorbeeld door extra middelen of door bepaalde taken terug te geven aan het Rijk. Met dit voorgestelde kader kiezen we voor een zo optimaal mogelijke balans tussen financiële voorzichtigheid en blijven investeren. Omdat 2025 met het eerste financiële kader structureel en reëel in evenwicht is, mag meerjarig voor de komende begroting nog sprake zijn van een tekort.

3. De vrije besteedbare ruimte in de algemene reserve moet positief zijn.

Een positieve vrije besteedbare ruimte is nodig om het weerstandsvermogen op peil te houden.

Het saldo 2025 en de jaren daarna zoals weergegeven in paragraaf 2.1 voldoet (nog) niet aan bovenstaande kaders. In de volgende paragraaf zijn oplossingsrichtingen voorgesteld om hier wel aan te voldoen.

2.5 Oplossingsrichtingen

Om binnen de voorgestelde financiële kaders zijn maatregelen nodig. Dit betekent dat we voor 2025 in totaal € 1,1 miljoen en in de laatste jaarschijf minimaal € 4,0 miljoen moeten vinden.

Er zijn verschillende mogelijke oplossingsrichtingen om binnen de voorgestelde financiële kaders te blijven:

1. Het principe van nieuw beleid voor oud beleid toepassen.
2. De ingediende aanvragen voor nieuw beleid aanpassen, uitstellen of annuleren.
3. Meer inkomsten genereren, zoals door het verhogen van de OZB of de parkeertarieven.

In deze kadernota zijn concrete maatregelen opgenomen om in 2025 een positief financieel resultaat van minimaal € 0,5 miljoen te behalen.

Hieronder een overzicht van de maatregelen per onderwerp en per domein:

*Bedragen * €1.000*

Onderwerp	Domein	2025
Aframen jeugduitgaven	Sociaal Domein	100
Afschaffen of verminderen AV Frieso	Sociaal Domein	50
Analyse-, en diagnose-trajecten bij Caparis halveren	Sociaal Domein	100
Minderheden budget afschalen	Sociaal Domein	75
Reservering Breed Offensief vervallen	Sociaal Domein	100
Drempelhulpen algemeen gebruikelijk maken	Sociaal Domein	35
Totaal Sociaal Domein		460
Verlagen budget economische agenda	Fysiek domein	75
Verhogen parkeeropbrengst 2,5% per jaar	Fysiek domein	80
Opbrengsten plaatsen reclamezuil A7	Fysiek domein	75
Verhogen van liggelden	Fysiek domein	50
Beheer en onderhoud openbare ruimte	Fysiek domein	122
Duurzaamheid	Fysiek domein	200
Totaal Fysiek Domein		602
Openbare orde en veiligheid	Bedrijfsvoering	50
Budget voor servicenormen verlagen	Bedrijfsvoering	20
Vermindering formatie bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	50
Totaal Bedrijfsvoering		120
Totaal structurele oplossingen		1.182

Toelichting per onderwerp:

1. Aframen jeugduitgaven

De reeds ingezette acties op beheersing van kosten voor de jeugdzorg, gaan in 2025 een structurele besparing opleveren.

2. Afschaffen of verminderen AV Frieso

De bijdrage voor de aanvullende zorgverzekering wordt verlaagd, dit is nog ruim boven de minimale vereiste vanuit AV Frieso.

3. Analyse- en diagnose-trajecten bij Caparis halveren

In de praktijk blijkt dat we voor maximaal 50% gebruik maken van de plekken.

4. Minderheden budget afschalen

Voortschrijdend inzicht laat zien dat de komende jaren het budget te ruim is opgenomen.

5. Reservering Breed Offensief vervallen

De reservering voor het breed offensief zal de komende jaren niet volledig worden uitgenut.

6. Drempelhulpen algemeen gebruikelijk maken

In plaats van een Wmo indicatie wordt de drempelhulp algemeen gebruikelijk verklaard. Dit levert een geschatte besparing op van structureel € 35.000 in 2025.

7. Verlagen budget economische agenda

Door het budget voor de economische agenda met € 75.000 te verminderen resteert er van de in de begroting 2023 aangevraagde en gekregen extra middelen nog € 225.000 structureel om onze ambities te realiseren.

8. Verhogen parkeeropbrengst 2,5%

We stellen voor om de parkeertarieven bovenop de indexstijging van 2,7% met 2,5% extra te laten stijgen in 2025.

9. Opbrengsten plaatsen reclamezuil A7

Door het plaatsen van een reclamezuil bij de A7 verwachten we een meerjarig contract af te kunnen sluiten met een adverteerder. Naar verwachting levert dit jaarlijks € 75.000 op. Incidenteel is een investering van € 50.000 nodig om de zuil aan te schaffen.

10. Verhoging van liggelden

Door het verhogen van liggelden, kunnen extra inkomsten worden gegenereerd. Dit vereist wel dat de voorzieningen op peil zijn, dat het proces goed wordt geregeld en de tarieven vergelijkbaar zijn met andere gemeenten in Fryslân.

11. Beheer en onderhoud openbare ruimte/kapitaalgoederen

Op het totaal van beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen kan een besparing gerealiseerd worden waarbij nog steeds voldaan wordt aan het niveau van sober en doelmatig.

12. Duurzaamheid

Door de subsidies voor duurzaamheid vanuit het Rijk kan een deel van de beschikbaar gestelde middelen afgeraamd worden zonder de ambitie terug te brengen. Wij investeren vanaf 2025 in maatregelen uit het klimaatadaptatieplan zodat in 2050 de gebouwde omgeving van Smallingerland zo is ingericht dat het de weersextremen kan opvangen.

Daarmee is de kans op wateroverlast, hittestress en droogte tot een acceptabel niveau beperkt en daarmee behouden wij een prettig leefklimaat voor mens en dier. Verder is de dalende trend voor wat betreft de biodiversiteit omgebogen in een stijgende lijn.

13. Openbare orde en veiligheid

Het effect van deze maatregel is dat bepaalde doelen uit het Kernbeleid veiligheid niet of nauwelijks gehaald kunnen worden. Afgelopen jaar is beleid ontwikkeld, dat zal aankomende periode niet tot uitvoering kunnen worden gebracht. Te denken valt aan de inzet op jeugdproblematiek of het borgen van de cyberveiligheid.

14. Budget voor service normen verlagen

Het effect van deze maatregel is dat er minder geïnvesteerd kan worden in klanttevredenheidsonderzoeken of de verdere ontwikkeling van de bestaande dashboards en de

monitoring daarvan. Met deze dashboard monitoren we onder andere de snelheid van de terugbelverzoeken en de klachtafhandeling.

15. Vermindering formatie bedrijfsvoering

Het effect van deze maatregel is dat er minder personele inzet beschikbaar zal zijn, gericht op de bedrijfsvoering. Omdat er juist meer personele inzet nodig is, zal in aanloop naar de begroting bekeken moeten worden waar deze taakstelling aangewend kan worden.

Door de structurele maatregelen in 2025 is het begrotingssaldo positiever en verbetert het beeld van de vrij besteedbare ruimte in de algemene reserve. Onderstaande tabellen geven dit weer. De laatste jaarschijf is echter nog steeds negatief en voldoet niet aan het voorgesteld financieel kader.

*Bedragen *€1.000*

Ontwikkeling structurele positie	2025	2026	2027	2028
Saldo kadernota 2025-2028	-571	-6.645	-7.459	-7.523
Oplossingen	1.182	1.182	1.182	1.182
Saldo kadernota 2025-2028	611	-5.463	-6.277	-6.341

Met de genoemde maatregelen voldoen we aan het voorgestelde kader voor de begroting 2025 van minimaal € 0,5 miljoen positief saldo. Er moet echter nog ongeveer € 2,8 miljoen ruimte gevonden worden om het tekort in de laatste jaarschijf terug te dringen tot -€ 3,5 miljoen.

*Bedragen *€1.000*

Vrij besteedbaar	2025	2026	2027	2028
Stand 1/1	21.700	16.630	8.129	902
Onttrekkingen al besloten	-3.377	-2.102	-450	
Kadernota 2025-2028	-2.304	-936	-501	
Begrotingssaldo	611	-5.463	-6.277	-6.341
Totaal vrij besteedbaar	16.630	8.129	902	-5.439

2.6 Vervolgproces naar begroting 2025

De begroting voor het jaar 2025 is met de voorgestelde maatregelen structureel sluitend en voldoet aan het voorgestelde financiële kaders. Maar zoals te zien is in onderstaand overzicht, moeten er nog maatregelen genomen worden om het tekort in de laatste jaarschijf 2028, binnen het voorgestelde financiële kader te krijgen.

Er zijn mogelijke oplossingen in beeld, maar deze moeten nog verder geconcretiseerd worden. Dit doen we in de periode tot aan de begroting van 2025.

In de onderstaande tabel wordt de nog te realiseren besparing getoond.

*Bedragen * €1.000*

Structureel (incl. oplossingen)	2025	2028
Financieel Kader	500	-3.500
Begrotingssaldo	611	-6.341
Nog te realiseren ruimte	-111	2.841

Voor de begroting 2025 gaan we op een evenwichtige manier binnen de verschillende domeinen oplossingen vinden om € 2,8 miljoen structurele ruimte te creëren in het laatste jaar. We richten ons daarbij op nieuw beleid voor oud beleid of het aanpassen van aanvragen voor nieuw beleid zodat we de kosten verlagen. In lijn met het coalitieakkoord zien we de OZB niet als de eerste oplossing als we kijken naar manieren om de begroting sluitend te krijgen. Het verhogen van de OZB zien we dan ook als een laatste redmiddel om aan het gestelde financiële kader voor 2028 te voldoen.

Op de uitkomsten van dit proces komen we terug bij de begroting 2025, waar we voorstellen doen voor concrete oplossingen.

Vooruitblik naar begroting 2026

In wat we nu doen voor de begroting 2025 kijken we ook vooruit naar de begroting 2026. Vanaf dat jaar krijgen we namelijk maximaal te maken met de gevolgen van de terugval van de middelen in het gemeentefonds. De begroting voor 2026 structureel sluitend krijgen is een uitdaging. Als dat niet lukt, moet in ieder geval het laatste jaar van de begroting van 2026 structureel sluitend zijn. In de kadernota 2026-2029 zullen extra financiële maatregelen voorgesteld worden. Na de zomer starten we met de voorbereidingen hiervoor.

2.7 Financieel niet vertaalde ontwikkelingen

Elke gemeente heeft te maken met bepaalde risico's. Doet een risico zich voor dan kan dit invloed hebben op de financiële positie van de gemeente. Hieronder worden de risico's benoemd die als ze zich voor doen effect hebben op de financiële positie maar waarvan de omvang niet ingeschat kan worden.

Lelylijn

In november wordt een besluit genomen over de Lelylijn. Bij een positief besluit start de MIRT-verkenning. Afgelopen jaar hebben wij actief bijgedragen aan de projectorganisatie. Deze actieve betrokkenheid zorgde ervoor dat we aangehaakt waren bij de actualiteit en zo Smallingerland goed konden vertegenwoordigen. We verwachten voor volgend jaar deze capaciteit te kunnen leveren. Bij een positief besluit in november, zal een nieuwe fase starten. Momenteel wordt verkend wat dit betekent voor de regionale projectorganisatie en dus ook voor de betrokkenheid van Smallingerland. Dit kan leiden tot een verzoek tot een financiële bijdrage en extra capaciteitsvraag. Op dit moment is onvoldoende bekend om hier een inschatting van te maken.

HR21

De externe implementatie adviseurs hebben een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen van de invoer van HR21. Zij gaan ervan uit dat voor 8 procent van het personeelsbestand een hogere functie-indeling zal gelden. Dit komt neer op een stijging in de loonkosten van € 300.000 met een bandbreedte van € 150.000. Bij de nadere uitwerking later in het proces wordt het daadwerkelijke financiële effect duidelijk waarbij het risico bestaat dat de stijging in de loonkosten hoger zal uitvallen.

3. Programma's

3.1 Dienstverlening

In onze gemeente Smallingerland staat de kracht van de samenleving voorop. Met die kracht willen we werken aan een sociale en welvarende toekomst. In alle wijken en dorpen. Voor alle inwoners, bedrijven en organisaties.

We vinden het belangrijk om met elkaar te werken aan oplossingen voor de uitdagingen die we zien. Dit doen we vanuit vertrouwen en daarbij vinden we het belangrijk dat de bedoeling voorop staat en niet de regels. We werken vanuit de kernwaarden persoonlijk, samen en doen. Ze zijn de basis voor onze manier van samen leven, samen werken en samen leren. Ze vertegenwoordigen de kracht van Smallingerland.

Wij zijn een betrouwbare overheid en we gaan ook van vertrouwen uit. Alhoewel regels zekerheid bieden voor onze inwoners, bedrijven en instellingen, waken we in Smallingerland voor onwenselijke bureaucratie. Het is ons vak en onze verantwoordelijkheid om algemene en individuele belangen voortdurend tegen elkaar af te wegen. Onze inwoners staan voorop. Het draait om hen. Wij denken met hen mee en zijn duidelijk over wat ze van ons mogen verwachten.

Als gemeente willen we niet alles zelf regelen. Daarom geven we ruimte aan en staan we open voor maatschappelijk initiatief en betrokkenheid. De basisgedachte bij de uitvoering van beleid is denken vanuit de inwoner. De belangrijkste voorwaarde in het nemen van beslissingen is het betrekken van onze inwoners en ondernemers. De kennis en ervaringen van onze inwoners en ondernemers gebruiken we om logische en effectieve beslissingen te kunnen nemen.

We zien dat de informatiesamenleving en toegenomen digitalisering kansen bieden, maar tegelijk ook nieuwe vraagstukken opwerpen. Dankzij digitaal werken hebben we informatie beter en sneller beschikbaar, zodat de dienstverlening verbetert. En omdat we meer data beschikbaar hebben, kunnen we beter onderbouwd beleid maken en achteraf ook evalueren. Aan de andere kant doen zich vraagstukken voor rond privacy en informatiebeveiliging.

Om de gemeente te zijn waar iedereen zich prettig voelt, waar ondernemers zich graag willen vestigen en waar je aangenaam kunt wonen, werken en recreëren, is veiligheid een noodzakelijke randvoorwaarde. Dit betekent dat mensen zich veilig moeten voelen en dat de aandacht voor veiligheid, voor criminaliteit, overlast, leefbaarheid, in verhouding moet staan tot de omvang en de aard van problemen, of wat inwoners als problemen ervaren.

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen

*Bedragen * €1.000*

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Kwaliteitsverhoging Burgerzaken	Incidenteel	91			
Totaal	Incidenteel	91			

Kwaliteitsverhoging Burgerzaken

Wat gaan we daarvoor doen?

De afgelopen jaren heeft de gemeente op het gebied van klantcontact en burgerzaken met een aantal veranderingen te maken gehad. Gevolg daarvan is dat er veel dagelijkse operationele zaken door het team moet worden opgevangen dat zich hier mee bezig houdt. Om deze werkzaamheden beter te beleggen is in 2023 ingezet op coördinatie en kwaliteitsverbetering, dit heeft voor een positief effect gezorgd. Jaarlijks wordt het verplichte BRP onderzoek (Basis registratie personen) verricht. Hierbij wordt onderzoek gedaan naar de inrichting, de werking en de beveiliging van de basisregistratie, alsmede naar de verwerking van gegevens in de basisregistratie. De resultaten hiervan hebben uitgewezen dat er op een aantal vlakken nog niet voldoende wordt gescoord. Er is een kwaliteitsimpuls nodig, om te kunnen voldoen aan de minimaal gestelde criteria vanuit de BRP. Om deze kwaliteitsimpuls te bereiken, is aanvullende personele inzet vereist.

Tijdpad

Incidenteel in geheel 2025.

Risico's bij negatief besluit

De kwaliteit van de BRP is onvoldoende waardoor er niet wordt voldaan aan de minimaal gestelde criteria vanuit de BRP.

Wat mag het kosten 2025

€91.000

 Incidenteel

Nieuw beleid

Bedragen * €1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Aanvraag formatie informatieconsulent	Structureel	91	91	91	91
Totaal	Structureel	91	91	91	91
Adviseur Dienstverlening	Incidenteel	81	81	81	
Totaal	Incidenteel	81	81	81	0

Adviseur Dienstverlening

Wat gaan we daarvoor doen?

Vanaf 2022 is het programma Dienstverlening opgevolgd door o.a. het programma Goed. Binnen dit programma wordt hard gewerkt aan het in beeld brengen van onze huidige dienstverlening en vervolgens aan de optimalisatie en verbetering. Inmiddels is de nodige vooruitgang geboekt en zijn er o.a. servicenormen vastgesteld, klantbeloftes geformaliseerd, dashboards ingericht, managementgesprekken georganiseerd etc. Essentieel voor deze resultaten en ook de aanpak in het vervolg is de adviseur dienstverlening. De afgelopen periode heeft uitgewezen dat deze rol passend is en ook is duidelijk geworden dat deze inzet minimaal is vereist om dergelijke ontwikkelingen te kunnen realiseren. Om de voortgang van de ontwikkelingen m.b.t. Dienstverlening te kunnen waarborgen willen we in de periode van 2025-2028 investeren in deze rol.

Tijdpad

Vanaf 2025.

Wat mag het kosten in 2025

€81.000

Wat mag het kosten 2026

€81.000

Wat mag het kosten 2027

€81.000

Wat mag het kosten 2028

 Incidenteel

Aanvraag formatie informatieconsulent**Wat gaan we daarvoor doen?**

De gemeente Smallingerland herkent urgentie voor ondersteunen bij en adviseren over zaakgericht werken, wat bijdraagt aan transparante en terugvindbare informatie. Hetzelfde geldt voor het afhandelen van informatieverzoeken en het uitvoeren van kwaliteitscontroles. Er is extra structurele formatie noodzakelijk om deze taken goed te kunnen organiseren.

Tijdpad

Vanaf 2025.

Wat mag het kosten in 2025

€91.000

Wat mag het kosten 2026

€91.000

Wat mag het kosten 2027

€91.000

Wat mag het kosten 2028

€91.000

 Structureel

3.2 Sociaal Domein

In juni 2021 heeft de gemeenteraad de visie op het Sociaal Domein 'De Kracht van Smallingerland onze Sociale Koers' vastgesteld. Dit is een gezamenlijke visie op de toekomst, mede gedragen door onze maatschappelijke partners, waarin we beleid en uitvoering binnen en buiten de organisatie met elkaar verbinden. Deze Sociale Koers dient als paraplu voor de activiteiten en inspanningen die de benodigde transformatie binnen het sociaal domein met zich meebrengt. In onze Sociale Koers zijn vier ambities opgenomen: zeker bestaan, ertoe doen, goed voelen en erbij horen. Met diverse samenwerkingspartners in het sociaal domein is vervolgens het Koersplan opgeleverd (vastgesteld door de gemeenteraad in oktober 2022), waarin de vier ambities geconcretiseerd zijn naar maatschappelijke resultaten. Hoe we deze resultaten vervolgens willen behalen, is uitgewerkt in het recent (april jl.) door het college vastgestelde Uitvoeringsprogramma Sociale Koers 2024.

Op basis van vijf opgaven gaan de gemeente en vele samenwerkingspartners in het sociaal domein en daarbuiten aan de slag voor onze samenleving. Door een programmatische aanpak ontstaat meer samenhang in beleid en uitvoering, ontstaat meer regie op uitvoering en daarmee ook de effecten die behaald (moeten) worden en creëren we houvast in het prioriteren en het maken van keuzes ten behoeve van financiële kaders. De ambitie blijft het aanpakken van de onderliggende oorzaken van problematiek, waarbij het helpt om prioritering en samenhang aan te brengen in de aanpak van de belangrijke maatschappelijke en wettelijke taken die er zijn: bestaanszekerheid herstellen, kansengelijkheid vergroten en gezond leven gemakkelijker maken.

In de Kadernota zijn zaken opgenomen die essentieel zijn voor de te organiseren inspanningen, opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. De ambities zijn groot, de (financiële) kaders waarbinnen we deze moeten realiseren dwingen tot het maken van keuzes: wat doen we nu, wat doen we later en wat doen we niet meer? De items die opgenomen zijn in de Kadernota 2025 zijn soms direct nodig voor de uitvoering van specifieke projecten. Andere items dragen bij aan de randvoorwaardelijke kant van het sociaal domein, zoals het creëren van inzicht op de effecten van onze dienstverlening. Ook spelen autonome ontwikkelingen een rol in hetgeen opgevoerd is, evenals de uitvoering van wettelijke taken die een plek dienen te krijgen.

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen

Bedragen * €1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Indexeringen Jeugd en Hulpmiddelen Wmo	Structureel	1.178	1.178	1.178	1.178
Totaal	Structureel	1.178	1.178	1.178	1.178

Indexeringen Jeugd en Hulpmiddelen Wmo

Wat gaan we daarvoor doen

Wmo

Het huidige contract met de leverancier van hulpmiddelen loopt per 1 november 2024 af. Wij zijn gestart met de aanbesteding voor een nieuwe contractperiode. De indexering in het oude contract viel erg voordelig voor ons uit, namelijk 1,5%. Dit maakt dat we zeker weten dat de prijzen per 1 november 2024 stijgen. Hoeveel dat zal zijn, moet uit de aanbesteding blijken. Wij verwachten een

indexering met terugwerkende kracht die rond de 10% ligt en dat de uitgaven met € 105.000 stijgen.

Jeugd

De standaard in de kadernota 2025 verwerkte indexatie van 2,7% is onvoldoende voor de dekking van de kosten voor jeugdzorg die in 2025 met bijna 10% stijgen op grond van de CAO. Daarnaast is in 2024 sprake van een nieuwe aanbesteding. Wij schatten in dat de nieuwe aanbesteding ook tot hogere uitgaven leidt in 2025. Door deze ontwikkelingen verwachten wij dat de uitgaven met € 1.073.000 stijgen.

Tijdpad

De stijging in kosten doet zich voor vanaf 2025.

Risico's bij negatief besluit

Op het gebied van Wmo en jeugd vinden prijsstijgingen plaats die onuitstelbaar en onvermijdbaar zijn. Daarom is het noodzakelijk om het financieel effect te verwerken in de kadernota. Niet aanbesteden is geen optie. Een lager tarief bieden betekent dat er geen gunning plaats kan vinden en dus geen voorzieningen verstrekt kunnen worden. Het niet doorberekenen van de CAO lonen is ook geen optie.

Wat mag het kosten 2025

€1.178.000

Wat mag het kosten 2026

€1.178.000

Wat mag het kosten 2027

€1.178.000

Wat mag het kosten 2028

€1.178.000

 Structureel

Nieuw beleid

Bedragen * €1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Medewerker Cliëntenadministratie/Fin anciële administratie	Structureel	96	96	96	96
Medewerker Bedrijfsontwikkeling	Structureel	46	46	46	46
Wijkatlas	Structureel	38	38	38	38
Simmerdeis	Structureel	50	50	50	50
Museum Dr8888	Structureel		75	150	150
Integraal huisvestingsplan onderwijs	Structureel				1.000
Totaal	Structureel	230	305	380	1380
Dak- en Thuisloze jongeren	Incidenteel	90			
Borging Armoedepact	Incidenteel	251			
Seminar basisvaardigheden	Incidenteel	30			

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Aanjager laaggeletterdheid	Incidenteel	70			
Zwem Hub Noord Topsport Inspireert	Incidenteel	20	20	20	
80 jaar bevrijding	Incidenteel	114	20	20	
Totaal	Incidenteel	575	20	20	

Dak- en Thuisloze jongeren

Wat gaan we daarvoor doen

Naar schatting zijn er ruim 40 jongeren thuis- of dakloos in onze gemeente. Als jongeren thuis- of dakloos zijn, heeft dat grote impact op hun ontwikkeling en op hun toekomst. Eind 2023 is het project Thuisloze jongeren opgezet en het projectteam is in het 1e kwartaal van 2024 gestart. Wij hebben 25 jongeren in beeld en verwachten dat dit aantal nog toeneemt. Voor 2023 en 2024 betalen we de kosten uit de POK middelen (n.a.v. Parlementaire Ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag). In totaal is dit € 113.000. Wij gaan ervan uit dat het project niet is afgerond in 2024. Daarom stellen we een vervolgbudget voor van € 90.000 voor 1 jaar.

Tijdpad

2025

Risico's bij negatief besluit

Bij een negatief besluit komt het project stil te liggen en worden dak- en thuisloze jongeren niet meer door een gezamenlijke inzet van organisaties geholpen. Ze zijn dan niet meer in beeld. Ze lopen het risico dat ze uitvallen bij een opleiding of een baan. De kans bestaat dat deze jongeren door een slechte start in de toekomst niet in staat zijn om zich onafhankelijk van een uitkering te redden. De investering van de afgelopen jaren doen we dan teniet.

Wat mag het kosten 2025

€90.000

 Incidenteel

Borging Armoedepact

Wat gaan we daarvoor doen

Op 31 januari 2024 hebben 30 partners en de gemeente het Armoedepact Smallingerland ondertekend. Deze partijen verbinden zich daarmee aan werkafspraken en een bepaalde werkwijze om de armoedeproblematiek in onze gemeente in gezamenlijkheid aan te pakken. Met het Armoedepact streven wij ambities na die passen binnen de Sociale Koers, onze visie op het Sociaal Domein. Om de bijdrage aan de uitvoering van de Sociale Koers mogelijk te maken vragen wij incidenteel

€ 251.000 voor:

- 1 fte beleidsadviseur Sociaal Domein, aandachtsgebied Armoede (borging Armoedepact)
- inzet van twee ervaringsdeskundigen
- projectbudget om de activiteiten die de werkgroepen vanuit het Armoedepact organiseren te betalen

Tijdpad

2025.

Risico's bij negatief besluit

- De implementatie van het Armoedepact krijgt niet de benodigde aandacht.
- Het Armoedepact vraagt om extra personele inzet. Bij een negatief besluit gaat dit ten koste van de going concern, die gezien het onderwerp (Armoede) onder een vergrootglas ligt of ten koste van realisatie van onze ambities in de Sociale Koers.
- Worden bij een negatief besluit toch inspanningen verwacht, dan moeten we extern personeel inhuren of de opdracht voor Armoede uitbesteden aan samenwerkende partners (subsidie).
- Zonder projectbudget kunnen we de initiatieven vanuit het Armoedepact alleen budgetneutraal organiseren. Dat is een grote beperking in de mogelijkheden om te realiseren wat we nastreven.

Wat mag het kosten 2025

€251.000

 Incidenteel**Seminar basisvaardigheden****Wat gaan we daarvoor doen**

Laaggeletterdheid is in onze gemeente een groot probleem. Meer dan 16% van de beroepsbevolking (tussen de 16 en 65 jaar) heeft moeite met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Laaggeletterdheid zorgt ervoor dat mensen kwetsbaar zijn en maakt het lastig voor ze om zich verder te ontwikkelen. Om dit probleem op te lossen, hebben we elkaar nodig. De verbinding tussen onderwijs en gemeente is op dit onderwerp van groot belang. Een seminar om het onderwerp met elkaar (gemeente en onderwijs) nog meer op de kaart te zetten en de lijnen verder uit te zetten, is daarvoor een goed instrument. Voor dit seminar vragen wij een éénmalige bijdrage voor van € 30.000.

Tijdpad

2025

Risico's bij negatief besluit

Vanwege al lopende contacten over dit onderwerp met het onderwijs leidt een gezamenlijke actie tot een positieve impuls. Bij het niet kunnen organiseren van dit seminar verliezen we momentum.

Wat mag het kosten 2025

€30.000

 Incidenteel**Aanjager laaggeletterdheid****Wat gaan we daarvoor doen**

Sinds de start van de inzet van de aanjager in begin 2018, blijkt dat de aanjager een belangrijke schakel is om het netwerk op te bouwen en te onderhouden. Dit is hard nodig om een integrale aanpak mogelijk te maken. De effectieve en structurele aanpak van laaggeletterdheid en daarmee de beheersing van basisvaardigheden, vraagt om een integrale aanpak, doorzettingsvermogen en een lange adem. Investeren in de beheersing van basisvaardigheden is geen kwestie van vandaag zaaien, morgen oogsten. De aanpak kan niet zonder een aanjager. Daarom willen wij de inzet van de

aanjager verlengen met 1 jaar. Wij vragen daarvoor incidenteel € 70.000 (inclusief € 5.000 projectbudget).

Tijdpad
2025.

Risico's bij negatief besluit

Onze gemeente heeft een relatief grote groep mensen die moeite heeft met basisvaardigheden (taal, rekenen, financiën, computer/ICT). Deze doelgroep krijgen we de afgelopen jaren steeds beter in beeld. Stoppen we met de aanjager, dan verliezen we noodzakelijke inzet op het signaleren en activeren van deze doelgroep en het activiteitenaanbod waar zij gebruik van maakt om (zelfstandig) mee te kunnen doen in de samenleving.

Wat mag het kosten 2025
€70.000

 Incidenteel

Zwem Hub Noord Topsport Inspireert

Wat gaan we daarvoor doen

Wij verwachten dat eind 2024 het nieuwe zwemcentrum De Welle klaar is. Het Sportbedrijf Drachten exploiteert het zwemcentrum en geeft invulling aan ons sportstimuleringsbeleid. Dat doet het Sportbedrijf in samenwerking met TEAM NL. We willen hét zwemcentrum van het Noorden zijn waar topsport gehuisvest is voor de zwemsport. En we willen de expertise van TEAM NL en het Sportbedrijf Drachten verstevigen met 'Zwem Hub Noord Topsport Inspireert' door structureler kennis en kunde te delen met de inwoners / vrijwilligers. Hiervoor vragen wij een incidentele bijdrage voor 3 jaar van € 20.000 per jaar.

Tijdpad
De jaren 2025, 2026 en 2027.

Risico's bij negatief besluit

Een negatief besluit:

- matcht niet met de ambitie dat wij willen uitstralen een topsportzwembad te hebben en de recente investeringen in het nieuwe zwemcentrum;
- stimuleert niet de unieke samenwerking met TEAM NL en het Sportbedrijf Drachten en er wordt geen actieve invulling gegeven aan 'inwoners boeien en binden';
- versterkt niet de maatschappelijke waarde van topsport die in ons lokaal Sportakkoord staat

Wat mag het kosten 2025
€20.000

Wat mag het kosten 2026
€20.000

Wat mag het kosten 2027
€20.000

 Incidenteel

80 Jaar bevrijding

Wat gaan we daarvoor doen

Een keer per 5 jaar vieren wij Bevrijdingsdag met meer aandacht. In 2025 is het 80 jaar geleden dat Nederland is bevrijd. Daarom willen wij in 2025 Bevrijdingsdag groots vieren. Doordat wij in 2025 veel meer activiteiten in Drachten en de dorpen organiseren, meer organisatie en (groepen) inwoners bij de organisatie betrekken en doordat de kosten de laatste 10 jaar zijn gestegen, vragen wij voor Bevrijdingsdag 2025 een bijdrage van € 113.500.

Tijdpad

Start voorbereiding 3e kwartaal 2024 en uitvoering in 2e kwartaal 2025.

Risico's bij negatief besluit

Een keer per 5 jaar organiseren wij in het kader van de Bevrijding activiteiten. In 2015 is het Bevrijdingsfeest voor het laatst gevierd (in 2020 niet ivm Corona). Toen is het georganiseerd door het Oranjecomité. En hebben we een subsidie toegekend van € 1 per inwoner (ongeveer € 60.000.) Zonder budget is het niet mogelijk een Bevrijdingsdag te vieren die passend is bij onze ambities.

Wat mag het kosten 2025

€113.500

 Incidenteel

Medewerker Cliëntenadministratie/Financiële administratie

Wat gaan we daarvoor doen

Een uitbreiding van 1 fte is nodig om de administratieve organisatie met betrekking tot schuldhulpverlening en budgetbeheer rechtmatig in te richten.

Tijdpad

Doorlopend.

Risico's bij negatief besluit

Momenteel ontbreekt het ons aan voldoende grip op de administratieve organisatie rondom schuldhulpverlening en budgetbeheer. Denk hierbij aan beschikken, factureren, indexeren, monitoren en sturen. Dit gebrek aan interne beheersing vormt een potentieel risico voor het rechtmatigheidsoordeel door de accountant, wat onze reputatie en integriteit in gevaar kan brengen.

Wat mag het kosten 2025

€96.000

Wat mag het kosten 2026

€96.000

Wat mag het kosten 2027

€96.000

Wat mag het kosten 2028

€96.000

Medewerker Bedrijfsontwikkeling

Wat gaan we daarvoor doen

Een uitbreiding van 1 fte voor bedrijfsontwikkeling is noodzakelijk om interne controle taken in de keten sociaal domein te implementeren, datavraagstukken te beheren voor interne beheersing, monitoring, sturing, prognosticeren en om het beheer van privacy structureel te maken.

Tijdpad

Doorlopend.

Risico's bij negatief besluit

Binnen het team Sociaal Ondersteunend worden diverse cruciale taken op het gebied van interne beheersing niet uitgevoerd. Hieronder vallen onder andere het ontbreken van ondersteuning bij de control werkzaamheden in de P&C cyclus, het verwaarlozen van privacybeheer en het gebrek aan doorontwikkeling op het vlak van monitoring, sturing, planning, control en prognosticeren. Dit vergroot het risico op onvoorziene situaties en inefficiënties binnen het sociaal domein.

Wat mag het kosten 2025

€46.000

Wat mag het kosten 2026

€46.000

Wat mag het kosten 2027

€46.000

Wat mag het kosten 2028

€46.000

Wijkatlas

Wat gaan we daarvoor doen

Gezien de huidige ontwikkelingen met betrekking tot de programma's Sociale Koers en Omgeving en de ambities uit de Datavisie Smallingerland om meer datagedreven te werken, is de behoefte vanuit de gehele organisatie om de bewonersenquête voor de Wijkatlas 1 keer per 2 jaar uit te voeren in plaats van 1 keer per 4 jaar. Door data in te zetten als strategisch middel kunnen onze beleidsmakers en beleidsuitvoerders effectievere beslissingen nemen en adequaat handelen. Deze data helpt ons bij het signaleren van (ongewenste) ontwikkelingen, het analyseren hiervan en vervolgens het handelen, of adviseren over benodigde acties aan college en gemeenteraad. Hiervoor vragen wij structureel € 37.500.

Tijdpad

Doorlopend.

Risico's bij negatief besluit

Blijft de frequentie van de bewonersenquête voor de Wijkatlas 1x per 4 jaar, dan is de kans groter dat we ongewenste ontwikkelingen, op wijk- en buurtniveau, missen of (te) laat signaleren. Dit raakt

niet alleen de Sociale Koers, maar ook bijvoorbeeld de programma's omgeving, duurzaamheid en GOED.

Wat mag het kosten 2025

€37.500

Wat mag het kosten 2026

€37.500

Wat mag het kosten 2027

€37.500

Wat mag het kosten 2028

€37.500

 Structureel

Simmerdeis

Wat gaan we daarvoor doen

De bijdrage van de gemeente is al jaren dezelfde, indexatie en de groei van het festival qua bezoekers heeft niet geresulteerd in een hogere bijdrage. Dit heeft geresulteerd in minder aanbod en het organiseren staat onder druk. Krapte op de arbeidsmarkt, stijging van energie prijzen en een te kort een bouw en festival materialen. Zelfs met het terugbrengen van het aantal locaties, is er te weinig financiële ruimte om de inhoud op niveau te houden. Dit niveau is waardig aan de uitgangspunten van Simmerdeis; voor iedereen, grotendeels gratis toegankelijk, met speciale aandacht voor kwetsbaren in de samenleving. Maar ook dit niveau draagt eraan bij dat de Provincie Fryslan Simmerdeis steunt met een subsidie bijdrage. Om hier in de toekomst ook aanspraak op te kunnen blijven maken moet het festival kwalitatief inhoudelijk op niveau blijven.

Wat mag het kosten 2025

€50.000

Wat mag het kosten 2026

€50.000

Wat mag het kosten 2027

€50.000

Wat mag het kosten 2028

€50.000

 Structureel

Museum Dr8888

Wat gaan we daarvoor doen

De formatie van het museum is niet ingericht op een groter museum met meer dienstverlening. Met de komst van het nieuwe museum dat voldoet aan alle museale eisen is er meer ruimte voor (inter)nationale uitwisseling. Dit genereert op termijn meer inkomsten. Fondsenwerving is daarmee noodzakelijk voor het museum. Met de aanstaande ver- en nieuwbouw van het museum is daarnaast ook een professionaliseringslag voor de horeca noodzakelijk. Hier is extra personeel voor nodig.

Tijdpad

Doorlopend.

Risico's bij negatief besluit

Komt er geen personele versterking, dan kan het museum zich niet profileren en onderscheiden in de regio en landelijk. Dit gaat ten koste van het genereren van inkomsten op het gebied van (inter)nationale collectie(s) en horecavoorziening. Als 'Stad Drachten' missen we daarnaast een stevig cultureel centrum, dat we nodig hebben om onze opgaven binnen de programma's Sociale Koers en Omgeving te realiseren.

Wat mag het kosten 2026

€75.000

Wat mag het kosten 2027

€150.000

Wat mag het kosten 2028

€150.000

 Structureel

Integraal huisvestingsplan onderwijs

Wat gaan we daarvoor doen

De wettelijk verplichting om te voorzien in adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs is uitgewerkt in onze 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs'. In 2022 is besloten om deze zorgplicht samen met de schoolbesturen in te vullen door het opstellen van een toekomstbestendig, duurzaam en beleidsrijk Integraal Huisvestingsplan (IHP). In het IHP is de gedeelde visie van gemeente en scholen op het scholenlandschap van de toekomst vastgelegd. Deze gedeelde langetermijnvisie (16 jaar) helpt ons bij het maken van strategische keuzes en helpt te bepalen hoe om te gaan met investeringen in onderwijshuisvesting. Een gezamenlijke gedragen IHP stelt ons en de schoolbesturen daarmee in staat om de komende jaren proactief, integraal en planmatig om te gaan met investeringen. Met het opstellen van het IHP sorteren wij voor op de verwachte wettelijke verplichting die volgt in 2025 om een IHP op te stellen. Wij hebben de raad bij dit traject betrokken en geïnformeerd. Op dit moment is het IHP op inhoud in de afrondende fase. D

Tijdpad

De looptijd van het IHP is 16 jaar (2024-2039). Daarbij is het IHP een dynamisch document dat we iedere 4 jaar beleidsmatig actualiseren. De nu aangevraagde kredieten zijn voor de periode tot en met 2028. Hierna zijn er nog verdere kredieten nodig voor de scholen die na 2028 in de planning staan.

Risico's bij negatief besluit

- We voldoen op dit moment niet aan de minimale wettelijke kaders op het gebied van onderwijshuisvesting. Het gaat hier om de keuzes die we maken voor renovatie en (ver)nieuwbouw van onderwijshuisvesting. Kiezen we nu geldende wettelijke kwaliteitsniveau dan voldoen we (met moeite) aan de huidige geldende eisen. We verwachten een aanscherping van deze eisen vanaf 2030. Daardoor zijn de uitgangspunten voor de tot 2023 te realiseren projecten alweer achterhaald. Daarom willen wij nu al voorsorteren op de eisen die vanaf 2030 gelden.
- Het scholenbestand in onze gemeente kunnen we niet vernieuwen volgens het gewenste ambitieniveau en de gewenste planning. De uitgangspunten in het IHP moeten we dan opnieuw onder de loep nemen.
- Schoolbesturen moeten langer wachten op vernieuwing/verbetering van hun schoolgebouwen.

Wat mag het kosten 2028

€1.000.000

 Structureel

Investeringskrediet 2025

€4.954.000

Investeringskrediet 2026

€19.048.000

Investeringskrediet 2027

€19.143.000

Investeringskrediet 2028

€11.336.000

3.3 Fysiek Domein

Binnen het Fysiek Domein worden projecten en activiteiten uitgevoerd die bijdragen aan de gewenste ontwikkelingen zoals vastgesteld in de Omgevingsvisie Smallingerland. Deze visie is gericht op de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is een kerninstrument uit de Omgevingswet.

Omgevingsvisie Smallingerland

De omgevingsvisie is in maart 2022 door de raad vastgesteld. Het is een overkoepelende visie op de fysieke leefomgeving van Smallingerland. De omgevingsvisie is het kompas voor de gemeentelijke inzet van de komende jaren. En belangrijk voor de afweging van plannen vanuit de samenleving.

Met de omgevingsvisie streven we naar een gezonde, veilige, aantrekkelijke en economisch vitale gemeente. Stip op de horizon is dat Smallingerland in 2040 een gemeente is waar inwoners gezond kunnen leven en zich veilig kunnen voelen. Dat Smallingerland een aantrekkelijke gemeente is waar voldoende werk is voor iedereen.

Om dit te bereiken sturen we binnen het Fysiek Domein, met het programma Omgeving, op integrale en doelgerichte samenhang van verschillende projecten, visies en activiteiten. Uitgangspunt hierbij zijn de opgaven, met visies en doelen, uit de omgevingsvisie. De programmabegroting Fysiek Domein is daarom ingedeeld op basis van de vier opgaven, de verbindende opgave van bereikbaarheid en het leidende principe van duurzaamheid.

Leidende principes

In de omgevingsvisie staan drie leidende principes. Die dienen als leidraad bij alle ontwikkelingen binnen het Fysiek Domein. De leidende principes zijn:

Duurzaam Smallingerland

Dit werken we uit in de paragraaf duurzaamheid van het programma Fysiek Domein.

Inclusief Smallingerland

In een inclusieve samenleving hebben alle individuen dezelfde rechten en kansen om zelfstandig mee te doen op alle terreinen van het leven. Dit betekent dat er geen speciale voorzieningen zijn voor mensen met een beperking; in plaats daarvan zijn alle voorzieningen toegankelijk voor iedereen, zodat mensen er zelfstandig gebruik van kunnen maken. Het belang van inclusiviteit wordt onderstreept door het bewustzijn van inwoners, bedrijven, fabrikanten, agrariërs, overheden, instellingen, stedenbouwkundigen, architecten en ontwikkelende partijen. Zij worden aangemoedigd om vaker te kiezen voor oplossingen die inclusief zijn, met name bij de inrichting van onze omgeving.

Eigen identiteit Smallingerland

In Smallingerland nemen we onze identiteit mee bij alle ontwikkelingen en bij het beheer van de leefomgeving. Het gaat bij die identiteit om kenmerken van het landschap, cultuurhistorische kenmerken en sociaal-culturele aspecten. Denk bijvoorbeeld aan landschapsstructuren, groen- en waterstructuren en historische bebouwing. Maar ook aan het feit dat er in Smallingerland naar verhouding veel ruimte is om te leven. Dit aspect is bijvoorbeeld ook verwerkt in de Sociale Koers.

Opgaven

Aan de hand van de leidende principes zijn in de omgevingsvisie de volgende opgaven vastgesteld:

- Versterken van de positie van Drachten als regionaal verzorgingsgebied;
- Versterken van Drachten als stad voor innovatieve maakindustrie;
- Versterken van levendige en aantrekkelijke wijken en dorpen;

- Versterken van de kwaliteit van het buitengebied;
- Verbindende opgave van bereikbaarheid.

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen

Bedragen * €1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Wijkgerichte vervanging riolering; onderdeel enkel riolering	Structureel	473	594	634	688
Areaaluitbreiding Openbare ruimte jaar 2025	Structureel	175	175	175	175
Verhoging onderhoudsbudget openbare ruimte	Structureel	300	300	300	300
Totaal	Structureel	948	1.069	1.109	1.163

Wijkgerichte vervanging riolering; onderdeel enkel riolering

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente staat voor een omvangrijke vervanging van de riolering in zes wijken. Drachten is door de vestiging van Philips snel gegroeid in de jaren '50-'60. De wijken en riolering die toen zijn ontstaan, zijn nu 60 tot 70 jaar oud. Een rioleringsstelsel heeft doorgaans een levensduur van ongeveer 60 jaar. Dit betekent dat de riolering in deze wijken de komende 12 jaar vervangen moet worden. Via uitgebreide rioolinspecties is vastgesteld dat het om de volgende wijken gaat in volgorde van vervangingsurgentie:

- De Venen
- De Wiken
- De Bouwen
- De Singels
- De Drait
- De Haven

Hierdoor zal in de komende 12 jaar maar liefst 141 kilometer riool in de wijken worden vervangen. De vijf woonwijken tellen gezamenlijk ongeveer 17.000 inwoners. Dit betekent dat circa 25% van de inwoners van Drachten de komende jaren met deze vervangingsoperatie te maken krijgt. Het vervangen van de riolering biedt een unieke kans om door herinrichting de leefomgeving in deze wijken opnieuw vorm te geven en onze ambitie voor een hoogwaardige leefomgeving te realiseren.

Dit kadernota voorstel voor vervanging riolering maakt onderdeel uit van de wijkgerichte aanpak met herinrichting openbare ruimte, maar gaat alleen over de financiële gevolgen voor de rioolvervanging en niet over de andere beleidsambities. Er zijn financiële middelen nodig voor de vervanging van betonstenen. De huidige stenen zijn van een dusdanig slechte kwaliteit dat deze niet herbruikbaar zijn. Wegen kunnen dan niet opnieuw bestraat worden. In de berekening is de dekking vanuit de notitie kapitaalgoederen verwerkt. De vervanging van de betonklinkers vraagt t/m 2035 een investering van totaal € 18,1 miljoen, dat is € 1,5 miljoen per jaar. Deze betonklinkers worden in 50 jaar afgeschreven.

Tijdpad

2025 – 2036

Risico's bij negatief besluit

Een negatief besluit betekent dat er geen straatstenen beschikbaar zijn na een rioolvervanging.

Wat mag het kosten 2025

€473.000

Wat mag het kosten 2026

€594.000

Wat mag het kosten 2027

€634.000

Wat mag het kosten 2028

€688.000

 Structureel

Investeringskrediet 2025

€1.510.000

Investeringskrediet 2026

€1.510.000

Investeringskrediet 2027

€1.510.000

Investeringskrediet 2028

€1.510.000

Areaaluitbreiding Openbare ruimte jaar 2025

Wat gaan we daarvoor doen?

Jaarlijks worden er ruimtelijke projecten gerealiseerd waardoor er meer openbare ruimte komt die door de gemeente wordt onderhouden. Het gaat bijvoorbeeld om projecten voor woningbouw of recreatie. Zoals in de notitie Beheer Kapitaalgoederen 2023-2026 is vastgelegd, wordt jaarlijks in de begroting de verwachte toename van beheerkosten voor de openbare ruimte opgenomen. De toename van beheerkosten voor groen, water, bestrating, meubilair en openbare verlichting wordt geraamd op € 175.000,- structureel.

Tijdpad

Structureel.

Risico's bij negatief besluit

Bij een negatief besluit kan de toegevoegde openbare ruimte niet worden onderhouden.

Wat mag het kosten 2025

€175.000

Wat mag het kosten 2026

€175.000

Wat mag het kosten 2027

€175.000

Wat mag het kosten 2028

€175.000

 Structureel

Verhoging onderhoudsbudget openbare ruimte

Wat gaan we daarvoor doen?

Een aantal bestekken voor het onderhoud van de openbare ruimte moeten in 2024 opnieuw worden aanbesteed. Gelet op de prijsontwikkeling van de afgelopen jaren is het onvermijdelijk dat deze aanbestedingen leiden tot hogere inschrijvingen dan nu. Uitgaande van 10% prijsstijging dienen de onderhoudsbudgetten van in totaal circa € 3 miljoen, structureel met € 300.000 verhoogd te worden.

Tijdpad

Structureel.

Risico's bij negatief besluit

Bij negatief besluit kan er geen gunning plaatsvinden als het beschikbare budget niet toereikend is. Gevolg is dat de onderhoudswerkzaamheden niet worden uitgevoerd terwijl het vanuit de BBV verplicht is de gemeentelijke kapitaalgoederen te onderhouden.

Wat mag het kosten 2025

€300.000

Wat mag het kosten 2026

€300.000

Wat mag het kosten 2027

€300.000

Wat mag het kosten 2028

€300.000

 Structureel

Nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Gebiedsprogramma centrum Drachten	Structureel		180	360	693
Jurist handhaving en vergunningverlening	Structureel	50	50	50	50
Werkvoorbereider Kunstwerken	Structureel		85	85	85
Beheerder speeltoestellen	Structureel	67	67	67	67
Meerwaardetraject Sportlaan	Structureel		93	93	93
Herinrichting openbare ruimte bij het vervangen van de riolering	Structureel	244	274	363	491

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Totaal	Structureel	361	749	1.018	1.479
Ontwikkeling De Swetten	Incidenteel	250			
Totaal	Incidenteel	250	0	0	0

Gebiedsprogramma centrum Drachten

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2023 is een budget van € 101 miljoen (prijspeil 2023) gereserveerd voor niet-rendabele uitgaven binnen het Gebiedsprogramma van het centrum van Drachten. De meeste besluiten van de raad over de daadwerkelijke besteding van dit geld worden verwacht tussen 2025 en 2028. Gedurende die tijd zal gezocht moeten worden naar financiering voor deze uitgaven.

Voor de volgende fase van investeringen in het centrum reserveren we kapitaallasten om investeringen ter hoogte van € 20 miljoen te kunnen realiseren. Het gaat hier onder andere om investeringen in Vogelzang als nieuw brongebied voor ons winkelcentrum. Daarvoor vragen we ook een subsidie van € 5 miljoen aan.

Tijdpad

Binnen het Gebiedsprogramma centrum Drachten worden plannen gemaakt voor de komende 15 jaar.

Planning: Gebiedsprogramma ter besluitvorming in de raad in 2024.

Wat mag het kosten 2026

€180.000

Wat mag het kosten 2027

€360.000

Wat mag het kosten 2028

€693.000

 Structureel

Investeringskrediet 2025

€20.000.000

Jurist handhaving en vergunningverlening

Wat gaan we daarvoor doen?

Er komen steeds meer juridische werkzaamheden op het gebied van vergunningen en handhaving bij team VTH. Voorbeelden zijn bibob toetsing, afhandeling WOO verzoeken, procesvertegenwoordiging in bezwaarprocedures en passend contact gesprekken. Wanneer deze juridische werkzaamheden niet worden uitgevoerd dan leidt dit tot langere doorlooptijden, aansprakelijkheid, meer klachten en (gegronde) bezwaren en daarmee hogere kosten. Op dit moment werkt er 1 fte handhavingsjurist voor VTH. Aangezien de werkzaamheden structureel zijn, is uitbreiding van de huidige formatie nodig.

Tijdpad

Structurele invulling.

Risico's bij negatief besluit

Bij negatief besluit kunnen wij niet voldoen aan eerdere uitvoeringsbesluiten van het college in onder andere uitvoering van ondermijningstaken. Daarnaast heeft het direct effect op het niet meer kunnen uitvoeren van basistaken, in ruimtelijke projecten waarbij juridisch advies gewenst is, maar ook in de vergunnings- en dienstverlening naar onze inwoners.

Wat mag het kosten 2025

€50.000

Wat mag het kosten 2026

€50.000

Wat mag het kosten 2027

€50.000

Wat mag het kosten 2028

€50.000

 Structureel

Werkvoorbereider Kunstwerken

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2022 is de notitie Beheer Kapitaalgoederen 2023-2026 door de gemeenteraad vastgesteld. Zoals al aangekondigd in die notitie is er gezamenlijk onderzoek gedaan vanuit Provincie Fryslân, het Wetterskip en alle Friese gemeentes naar beheer en eigendomssituaties van oevers. Hierbij zijn nieuwe afspraken gemaakt waardoor er meer objecten openbare ruimte (assets) aan het areaal van de gemeente Smallingerland zijn toegevoegd. Deze assets dienen nu en in de toekomst goed te worden onderhouden vanuit de wettelijke zorgplicht. Door de uitbreiding van assets en verzwarende van het wettelijk kader op onder andere verkeersbruggen is er intensievere werkvoorbereiding en toezicht nodig. Om te kunnen voldoen aan dit wettelijke kader is uitbreiding van 1 fte vereist voor een werkvoorbereider Kunstwerken.

Tijdpad

Structureel vanaf 2026.

Risico's bij negatief besluit

Het niet voldoen aan de wettelijke zorgplicht. Verschillende kunstwerken kunnen dan niet worden onderhouden.

Wat mag het kosten 2026

€85.000

Wat mag het kosten 2027

€85.000

Wat mag het kosten 2028

€85.000

 Structureel

Beheerder speeltoestellen

Wat gaan we daarvoor doen?

Er zijn wettelijke verplichtingen voor beheer van speeltoestellen. Dan gaat het om regels voor o.a. installatie, montage, inspectie en onderhoud en het voorzien van opschriften (Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen). Doel van deze wetgeving is dat bij gebruik van de speeltoestellen er geen gevaar is voor de gezondheid of veiligheid van personen.

De bestaande capaciteit van 1 fte is onvoldoende om de circa 1300 speeltoestellen in de gemeente Smallingerland te inspecteren en te onderhouden. De uitbreiding met minimaal 1 fte is vereist om de veiligheid van speeltoestellen te kunnen garanderen.

Tijdpad

Structurele invulling fte vanaf 1-1-2025.

Risico's bij negatief besluit

Het niet kunnen garanderen van de veiligheid met mogelijk ongevallen van (school)kinderen en schadeclaims als gevolg.

Wat mag het kosten 2025

€67.000

Wat mag het kosten 2026

€67.000

Wat mag het kosten 2027

€67.000

Wat mag het kosten 2028

€67.000

 Structureel

Meerwaardetraject Sportlaan

Wat gaan we daarvoor doen?

De komst van het nieuwe zwembad De Welle aan de Sportlaan in Drachten heeft directe gevolgen voor de omgeving. Er zijn verkeerskundige aanpassingen in en rond de Sportlaan nodig en er moeten enkele verenigingen verplaatst worden. Naast deze noodzakelijke projecten is er ook de bestuurlijke wens uitgesproken om te verkennen welke kansen er zijn om meerwaarde te creëren voor alle gebruikers op de Sportlaan. De ideeën vanuit de betrokken partijen zijn verzameld en worden uitgewerkt in een inrichtingsplan. De onderwerpen raken met name de inrichting van de openbare ruimte en hebben een verbindend karakter. De belangrijkste thema's zijn verkeer, sociale veiligheid, duurzaamheid, bewegen en groen.

Tijdpad

Gefaseerde uitvoering 2025-2028.

Risico's bij negatief besluit

Geen meerwaarde gerealiseerd op de Sportlaan.

Wat mag het kosten 2026

€93.000

Wat mag het kosten 2027

€93.000

Wat mag het kosten 2028

€93.000

 Structureel**Investeringskrediet 2025**

€1.850.000

Herinrichting openbare ruimte bij het vervangen van de riolering**Wat gaan we daarvoor doen?**

In de komende tien jaar zal 141 kilometer riool worden vervangen in zes wijken van Drachten. Deze wijken zijn gebouwd in de jaren '50-'80 en de rioleringen zijn nu 60 tot 70 jaar oud. Het vervangen van de riolering is een omvangrijk project waarbij de weg volledig wordt heringericht. Dit biedt een unieke kans om het hele profiel, van tuin tot tuin, te herinrichten en zo de leefomgeving in deze wijken opnieuw vorm te geven. Door werk met werk te maken, kunnen we aanzienlijke stappen zetten in de ambities om een hoogwaardige leefomgeving te realiseren. Dat geldt zowel in de vijf woonwijken als op het industriegebied De Haven.

Met de herinrichting van de openbare ruimte voeren we doelen uit van de Omgevingsvisie Smallingerland, het Klimaatadaptatieplan en het Beleidskader Mobiliteit. Ook draagt de herinrichting sterk bij aan de ambitie uit de Sociale Koers. Met de herinrichting streven we naar een leefomgeving met meer groen en water. Een omgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen. Uitgangspunt is dat het vervangen van de riolering wordt gedekt uit de rioolheffing. Om het hele profiel te herinrichten is een extra investering nodig die wordt gedekt uit de algemene middelen.

Tijdpad

2025 – 2036

Risico's bij negatief besluit

Het realiseren van de doelen uit het Klimaatadaptatieplan, Beleidskader Mobiliteit en de ambities uit de Omgevingsvisie Smallingerland wordt getemporiseerd of niet gehaald.

Wat mag het kosten 2025

€244.000

Wat mag het kosten 2026

€274.000

Wat mag het kosten 2027

€363.000

Wat mag het kosten 2028

€491.000

 Structureel**Investeringskrediet 2025**

€4.168.000

Investeringskrediet 2026

€4.168.000

Investeringskrediet 2027

€4.168.000

Investeringskrediet 2028

€4.168.000

Ontwikkeling De Swetten

Wat gaan we daarvoor doen?

De komende jaren wordt in de wijk De Swetten een nieuw MFC gebouwd waarin scholen, het wijkcentrum en de gymzaal samengaan. Het MFC wordt het nieuwe fysieke en sociale hart van de wijk. Ook wordt op meerdere locaties woningbouw gerealiseerd.

Op 26 april 2023 heeft het college een plan van aanpak voor een participatieproces vastgesteld. Daarna is er een werkgroep Ruimtelijke Verkenningen De Swetten aan de slag gegaan. Deze werkgroep bestaat uit Adenium, M.O.S., woningcorporaties Accolade en WoonFriesland, gemeente en acht wijkbewoners. Het afgelopen jaar heeft deze werkgroep een Kansenskaart met een voorkeursscenario ontwikkeld als wenkend toekomstperspectief voor de wijk. Er ligt daarmee een integraal kader voor ontwikkeling van de afzonderlijke locaties in samenhang met de andere opgaven.

Doel is om de wijk toekomstbestendig te maken. Het biedt kansen voor een sociaal sterke, gezonde, klimaatadaptieve wijk met extra woningen. Het gaat dan om het verbeteren van de groenstructuur en ruimte voor bewegen, spelen en ontmoeten en een goede verbinding met de ecologische hoofdstructuur van Drachten. Het MFC moet goed en veilig bereikbaar zijn, met het doorbreken van De Tijen als grens tussen oost en west inclusief maatregelen voor de verkeersveiligheid aan De Tijen. Er worden in de wijk nieuwe woningen gebouwd voor o.a. starters en senioren. Het advies van de werkgroep Ruimtelijke Verkenningen is op 23 april 2024 aan het college overhandigd en gepresenteerd.

Voor de afzonderlijke woningbouwlocaties worden grondexploitaties opgesteld en hierbij loopt dekking van het tekort via de Woningbouw Impuls subsidie die de gemeente van het Rijk heeft ontvangen. De investeringen in de openbare ruimte zijn tot nu toe niet voorzien in andere budgetten.

Tijdpad

2025 – 2028

Risico's bij negatief besluit

De ontwikkelingen van het MFC en de woningbouw zijn met alle belanghebbenden en in samenhang met elkaar opgepakt. Er is in gezamenlijkheid een mooi toekomstperspectief ontstaan. Daarin gaan het toevoegen van een MFC en nieuwe woningen samen met het investeren in de openbare ruimte voor verkeersveiligheid, klimaatadaptatie en groen voor bewegen, spelen en ontmoeten.

Een negatief besluit leidt tot het ontbreken van middelen om de Kansenskaart in zijn geheel uit te voeren en het missen van koppelkansen op het gebied van leefbaarheid en klimaatadaptatie die op een later moment alsnog nodig zijn.

Wat mag het kosten 2025

€250.000

 Incidenteel

Investeringskrediet 2028

€1.750.000

3.4 Economie

Voor programma economie zijn geen voorstellen voor nieuw beleid opgenomen.

3.5 Bedrijfsvoering

In de gemeente Smallingerland staat de mens voorop. We handelen en denken bij de uitvoering van onze taken vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers. Het college vindt het belangrijk dat de ambtelijke organisatie hier op een goede manier invulling aan geeft. Dat betekent dat de gemeentelijke organisatie zich door blijft ontwikkelen zodat de bedrijfsvoering van de organisatie ondersteunend is in het waarmaken van de maatschappelijke doelen en ambities. Deze ambities staan onder druk, we hebben te maken met (gelukkig steeds minder) verzuim, een krappe arbeidsmarkt en steeds meer taken die bij gemeenten worden belegd. Deze paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering.

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen

Bedragen * € 1.000

Ontwikkeling	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Wpg-audit	Structureel	12	12	12	12
Automatiseringsexploitatie	Structureel	125	125	125	125
Totaal	Structureel	137	137	137	137

Wpg-audit

Wat gaan we daarvoor doen?

Buitengewone opsporingsambtenaren van de gemeente Smallingerland verwerken, zoals te doen gebruikelijk, persoonsgegevens bij de uitvoering van hun taken. Wanneer de taak betrekking heeft op het opsporen van strafbare feiten is de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing. De Wpg verplicht de gemeente om periodiek audits uit te voeren op het feit of zij voldoet aan de verplichtingen vanuit de wet. De Wpg-audits bestaan uit een jaarlijkse interne audit en een vierjaarlijkse externe audit. Hier zijn middelen voor nodig om deze audits uit te kunnen voeren.

Tijdpad

Interne audit gebeurt jaarlijks, externe audit gebeurt vierjaarlijks. De eerst-volgende externe audit moet in 2025 uitgevoerd worden.

Risico's bij negatief besluit

Niet voldoen aan de privacywetgeving met alle risico's van dien. Extra onder de aandacht bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Wat mag het kosten 2025

€12.000

Wat mag het kosten 2026

€12.000

Wat mag het kosten 2027

€12.000

Wat mag het kosten 2028

€12.000

 Structureel

Automatiseringexploitatie

Wat gaan we daarvoor doen?

Meerdere ontwikkelingen rond de softwarecontracten vallen samen waardoor de vaste kosten van reeds in gebruik zijnde software zullen stijgen. Stopzetten van deze contracten is voor de korte termijn geen optie, het effect hiervan is een toename van 50.000 euro.

Over andere, in het verleden zeer scherp afgesloten contracten zal opnieuw onderhandeld moeten worden. We voorzien een structurele toename van 45.000 euro.

De prijsstijgingen van de afgelopen periode hebben effect op de indexeringspercentages voor aanwezige contracten. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een lager indexeringspercentage, het effect hiervan is een structurele toename van 30.000 euro.

Tijdpad

Risico's bij negatief besluit

Het wegvallen van meerdere applicaties met een centrale rol binnen de informatievoorziening.

Wat mag het kosten 2025

€125.000

Wat mag het kosten 2026

€125.000

Wat mag het kosten 2027

€125.000

Wat mag het kosten 2028

€125.000

 Structureel

Nieuw beleid

Bedragen * € 1.000

Naam	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Formatie leidinggevenden in lijn brengen met groei organisatie.	Structureel	427	427	427	427
Senior financieel beheer team financiën	Structureel	96	96	96	96
Implementatie HR 21	Structureel	300	300	300	300
Totaal	Structureel	823	823	823	823
Uitbreiden formatie fiscaal adviseur	Incidenteel	45	45		
Externe advisering t.b.v. complexe inkoop- en accountantvraagstukken.	Incidenteel	50	50		
ICT Ontwikkelingen (Van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)	Incidenteel	150	150	100	

Naam	Structureel of incidenteel	2025	2026	2027	2028
Bestendigen managementondersteuning	Incidenteel	144			
Tijdelijke huisvesting verbouw Gemeentehuis	Incidenteel	900	500	300	
Tijdelijke huisvesting (sociale binding)	Incidenteel	18	90		
Totaal	Incidenteel	1.307	835	400	

Formatie leidinggevenden in lijn brengen met groei organisatie.

Wat gaan we daarvoor doen

We ontvangen van onze medewerkers en leidinggevenden signalen dat het binnen de organisatie knelt op het vlak van de werkdruk (dit komt ook naar voren uit het medewerkersonderzoek, SOEP-sessies, DOE-dagen en overleggen met de Ondernemingsraad). De thema's die hierbij naar voren komen gaan onder meer over de omvang van de teams en het kunnen besteden van tijd en aandacht van management richting medewerkers. In de afgelopen jaren is de omvang van de organisatie door extra taken gegroeid, hierdoor is ook het aantal medewerkers binnen teams gegroeid. Het aantal leidinggevenden is daarentegen vrijwel gelijk gebleven.

We willen voortaan duidelijke grenzen stellen aan de grootte van een team (span of control/span of attention). We hanteren hierbij een maximale bandbreedte per team tussen de 30 a 35 fte. Als het team te groot wordt, wordt gekeken naar de mogelijkheid van een additionele teamleider. Boven de 35 fte zal er altijd een teamleider ter ondersteuning bij komen (maximaal een teamleider per team). Drie van deze functies worden gedekt uit de bestaande begroting. Dit betekent dat er voor vier functies formatie geadviseerd wordt, de kosten bedragen hiervoor € 427.000.

Tijdpad

- Q1 Inventarisaties van functies
- Q2 Concept indeling
- Q3 Definitieve indeling
- 1 Januari 2025 uitvoering

Risico's bij negatief besluit

Als er in de kadernota geen middelen kunnen worden vrijgemaakt voor uitbreiding van de aangevraagde formatie zal dit ten koste gaan van de gestelde uitgangspunten (o.a. het verlagen van de werkdruk, meer aandacht voor de medewerker (de mens voorop) en het vergroten onderlinge samenhang, verbinding en integraliteit).

Wat mag het kosten 2025

€427.000

Wat mag het kosten 2026

€427.000

Wat mag het kosten 2027

€427.000

Wat mag het kosten 2028

€427.000

 Structureel

Senior financieel beheer team financiën

Wat gaan we daarvoor doen

Doorontwikkeling van de financiële functie heeft een hoge urgentie bij de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie. Hier moet op geïnvesteerd worden op verschillende vlakken. De hoogste prioriteit heeft op dit moment de functie van senior financieel beheer en de uitbreiding van de formatie fiscaal adviseur.

Senior financieel beheer

Er is sprake van een hoge verloop bij deze functie. Dit zien we onder andere terug in de moeizame jaarrekening trajecten en andere P&C documenten. Om hier een kentering in te brengen is personele invulling noodzakelijk. Op dit moment is er sprake van tijdelijke inhuur, dit leidt indirect tot resultaat. Structurele invulling is nodig om direct resultaat te realiseren.

Tijdpad

Risico's bij negatief besluit

Zonder tweede formatieplek voor de senior financieel beheer wordt de continuïteit van de financiële functie niet gewaarborgd. Dit heeft direct gevolgen voor realiseren van de P&C documenten, sturing en beheersing en het juist, tijdig en volledig zijn van de administratie en advisering.

Wat mag het kosten 2025

€96.000

Wat mag het kosten 2026

€96.000

Wat mag het kosten 2027

€96.000

Wat mag het kosten 2028

€96.000

 Structureel

Uitbreiden formatie fiscaal adviseur

Wat gaan we daarvoor doen

Doorontwikkeling van de financiële functie heeft een hoge urgentie bij de gemeenteraad, het college en de ambtelijke organisatie. Hier moet op geïnvesteerd worden op verschillende vlakken. De hoogste prioriteit heeft op dit moment de functie van senior financieel beheer en de uitbreiding van de formatie fiscaal adviseur.

Fiscaal adviseur

Door onze accountant worden in de managementletter diverse fiscale risico's benoemd. Er is een fiscale scan uitgevoerd waarin de fiscale risico's gespecificeerd worden en beheersmaatregelen benoemd zijn. Belangrijk hierin is een aanjager/aanspreekpunt in de vorm van een fiscaal adviseur.

Tijdpad

Risico's bij negatief besluit

Zonder beheersing van de financiële risico's zijn boetes en naheffingen realistisch.

Wat mag het kosten 2025

€45.000

Wat mag het kosten 2026

€45.000

 Incidenteel

Externe advisering t.b.v. complexe inkoop- en accountantsvraagstukken.

Wat gaan we daarvoor doen

De complexiteit van de diverse controleactiviteiten neemt toe door veranderende wet- en regelgeving. De benodigde kennis is veelal in huis en voorhanden, waardoor de onafhankelijke control rol goed ingevuld kan worden. Echter bij complexe dossiers blijkt het noodzakelijk te zijn om extra kennis van bijvoorbeeld een registeraccountant of een aanbestedingsjurist in te kunnen huren. Het gaat dan voornamelijk om het toetsen/valideren van eigen adviezen. Het incidenteel inhuren van deze kennis is op de momenten waarop dit noodzakelijk is, effectiever dan dit zelf in huis halen. Naast de controleactiviteiten worden ook instrumenten ingezet voor de bewustwording op bijvoorbeeld het gebied van de privacy en cybersecurity.

Tijdpad

Zodra het budget beschikbaar wordt gesteld, is er dekking om over te kunnen gaan tot externe inhuur (mits noodzakelijk) of externe advisering.

Risico's bij negatief besluit

De gemeentelijke organisatie heeft niet een dergelijke omvang dat er altijd de juiste specialistische vakkennis aanwezig is. Het gevolg hiervan kan zijn dat er bij vraagstukken die om specialistische kennis vragen, dit niet aanwezig is en dus niet het optimale besluit kan worden genomen. Zeker op het gebied van de aanbestedingswetgeving en privacy, ook gezien het belang voor de samenleving daarvan, willen we hier de risico's mitigeren.

Wat mag het kosten 2025

€50.000

Wat mag het kosten 2026

€50.000

 Incidenteel

ICT Ontwikkelingen (Van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)

Wat gaan we daarvoor doen

Van Gemnet naar GGI

GGI is de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Interface via VNG, onderdeel van GT Vast, een gesloten netwerk waar gemeenten, leveranciers en overheden beveiligd met elkaar kunnen communiceren. Op dit moment maken wij gebruik van Gemnet. Gemnet is duurder, heeft een lagere snelheid en hierin wordt door de leverancier niet meer geïnvesteerd voor toekomstige ontwikkelingen. De overgang zal geleidelijk gaan en zal per informatiestroom in overleg met de andere partij (leveranciers) overgezet moeten worden. Inventarisatie zal uitwijzen wat hier de exacte kosten zijn.

Cloudtransitie software

Op dit moment draait nog veel software van de gemeente in de eigen centrale serverruimte. De komende jaren gaan veel leveranciers afstappen van het leveren van lokale software en verplaatsen dat naar eigen servers. Deze zogenaamde cloudtransitie is een paar jaar geleden al begonnen, we voorzien dat leveranciers daar de komende jaren meer tempo mee maken. Het verplaatsen zal gepaard gaan met conversiekosten.

Tijdpad**Risico's bij negatief besluit**

Van Gemnet naar GGI

Niet overgaan betekent niet veilig, niet toekomstvast en duurder in exploitatie.

Cloudtransitie software

Dit betekent dat de gemeente gaat achterlopen op de versies van software hetgeen effect zal sorteren op de interne dienstverlening en daarmee door zal werken naar de externe dienstverlening.

Wat mag het kosten 2025

€150.000

Wat mag het kosten 2026

€150.000

Wat mag het kosten 2027

€100.000

 Incidenteel

Bestendigen managementondersteuning**Wat gaan we daarvoor doen**

In 2024 zijn incidenteel middelen toegekend voor het uitbreiden van de managementondersteuning. Met als onderbouwing dat daar breed in de organisatie behoefte aan is. Deze behoefte is niet afgenomen, maar betreft een structurele vraag. De managementondersteuners hebben een steeds groter wordende rol in de ondersteuning van leidinggevenden en teams in de volle breedte. Ze hebben ook een steeds groter wordende rol in bijvoorbeeld de ondersteuning in de in- door- en uitstroom van personeel, het beheren van de tijdige afdoening van aanvragen, etc. Deze vraag zal in de professionalisering van de organisatie steeds belangrijker worden.

Wanneer deze formatie wegvalt door het niet honoreren van deze uitvraag, worden er meerdere teammanagers niet meer ondersteund in hun mail, agenda, facturen, in- door en uitstroom van personeel e.d. Dit betekent een verhoging van hun werkdruk en achteruitgang in professionaliseren van de organisatie.

Tijdpad

De vacature is al tijdelijk open gesteld om het acute risico te ondervangen. Dit wordt ingevuld middels een tijdelijk contract.

Risico's bij negatief besluit

Toename werkdruk in teams en leidinggevenden. De administratieve ondersteuning komt dan bij de in verhouding dure leidinggevenden te liggen. Die kunnen daardoor minder tijd en aandacht geven aan de inhoudelijke kwaliteit van het werk en de medewerkers. Dit betekent een verhoging van hun werkdruk en achteruitgang in professionaliseren van de organisatie

Wat mag het kosten 2025

€144.000

 Incidenteel

Tijdelijke huisvesting Verbouw Gemeentehuis

Wat gaan we daarvoor doen

In het kader van het project Verbouw Gemeentehuis zijn het afgelopen jaar een aantal belangrijke stappen gezet. Eerder dit jaar is door de raad besloten de doelstelling om Carins te huisvesten binnen het gemeentehuis te laten vervallen en het huidige gebouw geheel te gebruiken voor de gemeentelijke organisatie. Het Voorlopig Ontwerp is inmiddels breed afgestemd met de organisatie en de benodigde financiering is door de raad beschikbaar gesteld.

Ten aanzien van de realisatiefase is een afweging gemaakt tussen "kort en hevig" en "lang en gefaseerd". De voorkeur gaat uit naar een kort uitvoeringsperiode waarbij de aannemer vrij spel heeft om de benodigde aanpassingen uit te voeren.

Om dit mogelijk te maken is het noodzakelijk om diverse onderdelen extern te faciliteren tijdens de uitvoeringsfase. Het gaat hierbij om de publieksfunctie, de bestuursfunctie en de gemeentelijke organisatie.

Er is geïnventariseerd wat een tijdelijke verplaatsing voor deze onderdelen tot gevolg heeft en wat hiervan de financiële gevolgen zijn. De kosten worden ingeschat op een bedrag van 1,7 miljoen euro voor de gehele uitvoeringsperiode.

Tijdpad

Periode 2025-2027

Risico's bij negatief besluit

Verbouw gemeentehuis kan niet binnen planning en budget gerealiseerd worden.

Wat mag het kosten 2025

€900.000

Wat mag het kosten 2026

€500.000

Wat mag het kosten 2027

€300.000

 Incidenteel

Tijdelijke Huisvesting (sociale binding)

Wat gaan we daarvoor doen

In 2025 en 2026 wordt mogelijk het gemeentehuis verbouwd, afhankelijk van de door de raad te maken keuzes in de kadernota en de begroting. Voor veel medewerkers betekent dit een andere manier van werken. In de periode 2025/2026 zullen medewerkers meer hybride en ook meer thuis werken dan nu het geval is. Naar verwachting neemt de verbouwing minimaal anderhalf jaar in beslag. Dit heeft mogelijk impact op de medewerker, denk aan social distancing, (online) thuiswerken, verandering van de context van het werk en een nieuwe balans tussen privé- en werktijd. Het is daarom van belang om in deze periode het welzijn van medewerkers te monitoren, te bespreken en te bevorderen.

Het tot stand brengen van de verbinding met andere collega's is in deze periode een uitdaging. We

willen in deze periode daarom extra investeren in de onderlinge sociale binding (zowel binnen de teams als buiten de teams).

Tijdpad

Q1 Inventarisaties van functies
Q2 Concept indeling
Q3 Definitieve indeling
1 september 2025 uitvoering

Risico's bij negatief besluit

De coronacrisis heeft iedereen in meer of mindere mate beïnvloed. Uit veel onderzoek komt naar voren dat medewerkers het in deze periode mentaal zwaar hebben gehad. Ook nu gaan een aantal collega's voor langer tijd thuiswerken. Daar komt bij dat de gemeente een aantrekkelijke werkgever wil zijn en blijven.

Een langere periode thuiswerken heeft gedragsmatige consequenties en heeft effect op de mentale gezondheid (eenzaamheid, somberheid, stress, angst), lichaamsbeweging en voeding, en rookgedrag, alcohol- en drugsgebruik. Als goed werkgever willen we deze ontwikkelingen voor zijn en investeren in onze medewerkers voor, tijdens en na de verbouwing.

Wat mag het kosten 2025

€18.000

Wat mag het kosten 2026

€90.000

 Incidenteel

Implementatie HR21

Wat gaan we daarvoor doen

De gemeente Smallingerland wil in 2025 over naar HR21. HR21 is een functiewaarderingsysteem van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en is een gemeenschappelijke "meetlat" voor functiebeschrijvingen en -waarderingen. Circa 300 organisaties in Nederland hanteren dit systeem, het gaat hier met name om gemeenten, samenwerkingsverbanden, SW-bedrijven, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's. Het overgaan naar HR21 kan gepaard gaan met een stijging in de loonkosten wanneer functies hoger worden ingedeeld. De externe implementatie adviseurs verwachten op basis van een analyse van de functies dat dit gaat gelden voor 4 á 8 procent van de personen.

Tijdpad

Q1 Inventarisaties van functies
Q2 Concept indeling
Q3 Definitieve indeling
1 Januari 2025 uitvoering

Risico's bij negatief besluit

Doorgaan met het huidig 'Smallingerlands' functiewaarderingsysteem gaat ten koste van de transparantie, mobiliteit en samenwerking met andere gemeenten. Ook is het 'Smallingerlands' systeem minder flexibel in een turbulente arbeidsmarkt.

Wat mag het kosten 2025

€300.000

Wat mag het kosten 2026

€300.000

Wat mag het kosten 2027

€300.000

Wat mag het kosten 2028

€300.000

 Structureel

4. Bijlagen

4.1 Totaal nieuwe ontwikkelingen

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen Structureel

<i>Bedragen * €1.000</i>				
Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Automatiseringsexploitatie	125	125	125	125
Wijkgerichte vervanging riolering; onderdeel enkel riolering	473	594	634	688
Indexeringen Jeugd en Hulpmiddelen Wmo	1.178	1.178	1.178	1.178
Wpg-audit	12	12	12	12
Verhoging onderhoudsbudget openbare ruimte	300	300	300	300
Areaaluitbreiding Openbare ruimte jaar 2025	175	175	175	175
Totaal	2.263	2.384	2.424	2.478

Niet beïnvloedbare ontwikkelingen Incidenteel

<i>Bedragen * €1.000</i>				
Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Kwaliteitsverhoging Burgerzaken	91			
Totaal	91			

Nieuw beleid Structureel

Bedragen * €1.000

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Simmerdeis	50	50	50	50
Medewerker Cliëntenadministratie/Financiële administratie	96	96	96	96
Museum Dr8888		75	150	150
Jurist handhaving en vergunningverlening	50	50	50	50
Senior financieel beheer team financiën	96	96	96	96
Formatie leidinggevenden in lijn brengen met groei organisatie.	427	427	427	427
Wijkatlas	38	38	38	38
Aanvraag formatie informatieconsulent	91	91	91	91
Medewerker Bedrijfsontwikkeling	46	46	46	46
Gebiedsprogramma centrum Drachten		180	360	693
Beheerder speeltoestellen	67	67	67	67
Integraal huisvestingsplan onderwijs				1.000
Werkvoorbereider Kunstwerken		85	85	85
Herinrichting openbare ruimte bij het vervangen van de riolering	244	274	363	491
Meerwaardetraject Sportlaan		93	93	93
Implementatie HR21	300	300	300	300
Totaal	1.505	1.968	2.312	3.773

Nieuw beleid incidenteel

*Bedragen * €1.000*

Onderwerp	2025	2026	2027	2028
Uitbreiden formatie fiscaal adviseur	45	45		
ICT Ontwikkelingen (Van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)	150	150	100	
Dak- en Thuisloze jongeren	90			
Adviseur Dienstverlening	81	81	81	
Zwem Hub Noord Topsport Inspireert	20	20	20	
Externe advisering t.b.v. complexe inkoop- en accountantsvraagstukken.	50	50		
Seminar basisvaardigheden	30			
Borging Armoedepact	251			
Aanjager laaggeletterdheid	70			
Bestendigen managementondersteuning	144			
Ontwikkeling De Swetten	250			
Tijdelijke huisvesting Verbouw Gemeentehuis	900	500	300	
Tijdelijke Huisvesting	18	90		
80 Jaar bevrijding	114			
Totaal	2.213	936	501	0

4.2 Ontwikkeling algemene reserve

Bedragen * €1.000

Omschrijving	Programma	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 01-01-2024		48.784				
Jaarrekeningresultaat 2023		11.579				
Begroting 2024; onttrekkingen algemene reserve		-27.697				
Begroting 2024; Primitief begrotingsresultaat		5.611				
Begroting 2024: overige raadsbesluiten		-848				
Bestuursrapportage 2024-l: nadelig resultaat		-2.729				
Stand 1/1			34.700	27.848	18.692	11.188
Onttrekkingen al besloten						
Applicatie burgerzaken	Dienstverlening		-50			
Digitaal samenwerken	Overhead		-150	-150		
Programmabudget Sociale Koers	Sociaal Domein		-237	-237		
Inclusie	Sociaal Domein		-70	-70		
Pilot begrijpelijke taal	Sociaal Domein		-50	-50	-50	
Pilot ernstige Psychiatrische Aandoening (EPA)	Sociaal Domein		-10			
Human Capital	Sociaal Domein		-75			
Afboeken boekwaarden Sint Lukasschool	Sociaal Domein		-245			
Betrekken sport en cultuur bij preventie	Sociaal Domein		-200	-200		
Verstevigen vrijwilligersnetwerk	Sociaal Domein		-75	-75		
Programmabudget Omgeving	Fysiek Domein		-300	-300	-300	
Warmtetransitie	Fysiek Domein		-80	-80	-80	
Netcongestie	Fysiek Domein		-100			
Open Drachten	Fysiek Domein		-200			
Sloopkosten zwembad	Fysiek Domein		-490			
Gebiedsprogramma Centrum	Fysiek Domein		-400	-400		
Majeure evenementen	Economie		-125	-120		
Subsidie ICD	Economie		-400			
Stimuleren innovaties	Economie			-400		
Cofinanciering Europa	Economie		-100			
Deelname LEADER Zuid- Oost Friesland	Economie		-20	-20	-20	
Subtotaal onttrekkingen begroting 2024			-3.377	-2.102	-450	0
Kadernota 2025-2028						

Omschrijving	Programma	2024	2025	2026	2027	2028
Kwaliteitsverhoging Burgerzaken			-91			
Bestendinging managementondersteuning			-144			
Tijdelijke huisvesting verbouw gemeentehuis			-900	-500	-300	
Tijdelijke huisvesting (sociale binding)			-18	-90		
Sr financieel beheerder en fiscaal adviseur			-45	-45		
Aanjager laaggeletterdheid			-70			
Borging Armoedepact			-251			
Externe advisering tbv complexe inkoop- en accountantvraagstukken			-50	-50		
Adviseur dienstverlening			-81	-81	-81	
ICT ontwikkelingen (van Gemnet naar GGI en Cloudtransitie software)			-150	-150	-100	
Bevrijdingsdag			-114			
Dak- en thuisloze jongeren			-90			
Seminar basisvaardigheden			-30			
Zwemhub Noord			-20	-20	-20	
Ontwikkeling De Swetten			-250			
Subtotaal Kadernota 2025- 2028			-2.304	-936	-501	0
Begrotingssaldo			611	-5.463	-6.277	-6.341
Totaal onttrekkingen (-) / stortingen (+)			-5.070	-8.501	-7.228	-6.341
Stand 31/12			29.630	21.129	13.902	7.561
Risicobuffer			-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Weerstandsvermogen algemeen voorlopig			-10.500	-10.500	-10.500	-10.500
Vrij besteedbaar			16.630	8.129	902	-5.439

4.3 Investeringskredieten

*Bedragen * €1.000*

Naam	Investerings- krediet 2025	Investerings- krediet 2026	Investerings- krediet 2027	Investerings- krediet 2028
Wijkgerichte vervanging riolering; onderdeel enkel riolering	1.510	1.510	1.510	1.510
Herinrichting openbare ruimte bij het vervangen van de riolering	4.168	4.168	4.168	4.168
Integraal huisvestingsplan onderwijs	4.954	19.048	19.143	11.336
Gebiedsprogramma centrum Drachten	20.000			
Meerwaarde traject Sportlaan	1.850			
	32.482	24.726	24.821	17.014

4.4 Ruimtelijke investeringsagenda

Hieronder vindt u de ruimtelijke investeringsagenda van gemeente Smallingerland

Ruimtelijke investeringsagenda

Deze bijlagen kunt u vinden op de website.

Bestandsnaam

- Ruimtelijke investeringsagenda v1.0.pdf